

6 10
Resolutoriu
circa celebra
sarium occur
venerabilez
minum ioan
de doctoren
Parisienf
tufen. ex fac
nu probato
rum sentent
collectum.

Summa dubiozum in
CL

Nota tene qd espurgar
Pofas y de mayor end.
D. Leonardo

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

6 10
Resolutorium dubio
circa celebrationem
sacram occurrētium: p
venerabilez patrem d
minum iohannem de lap
de doctorem theologuz
Arsienses ordinis car
tusien. ex sacroz cano
nū probatorūqz docto
rum sententijs diligēter
collectum.

Summa dubiorum in hoc opere resolutorum.

CLXVI

No tiene qd espurgar segun los expurgatorios
Papas y otros mayot end. Nm. ad. de sumo de
D. Leandro malonado

Deo
of

Summarium.

Subsequentis operis in quo dubia circa missarū celebrationē occurrētia pertractatur distinctio: cū summaria in singulis partibus contentorum expositione.

t Otus sequens tractatus in.X.capitula partitur.

- Decē capitula opus.*
Capitu. I	Premittit intētionē collectoris cū materia tractanda: tractādo: utq; numero: distinctioe z ordine
II	Ad ministrū sive psonam ad celebrandū idoneam.
III	Locum celebrandi cōvenientem.
III ^e de du	Tēpus congruum quo celebrari debet
V	bi soccus Mater alia et tiora q̄ ad ornatū vel conrēribus gruentiā celebratiōis requirūtur.
VI circa	Ceremonias cōsuetas z observādas i missa z circa eā: tā in agēdis q̄ in dicendis.
VII	Materia ad consecrandū aptam: panem scilicet z vinū.
VIII	Cōsecratiōis istius sacramēti debitā formā
IX	De intētiōe ac rōne eorū quem missa dicuntur.
X	De rōne z significatiōe eorū q̄ in missa z circa eas agunt: cū breui epilogo z cōclusiōe huius opus.

Capitulū primū. II. habet articulos.

Articul^o Primus: Premittit collectoris intētionē: materiam q; tractandam annotat.

Secundus: Per resolutionē dubii exponit tractādo: rum numerū: distinctiōe atq; ordinem.

Capitulū secundū. V. includit articulos.

Arti. I. Resolvit. VI. dubia circa ministrū celebraturū rōne ordinis z officij sui executionis occurrentia.

Dubiū I Quis sit minister ad celebrandū idoneus quantum ad persone conditione

Operis

- II De eo qui credit se in sacerdotem rite esse ordinatum & tamen non est sic ordinatus.
- III De eo qui post missam inceptam habet conscientiam q̄ non sit rite ordinatus.
- Dubiū.** IIII De heretico: scismatico: d̄gradato &c. an. sales possint p̄ficere hoc sac̄m & ordinate celebrare.
- V De eo qui post missam inceptam recordatur vel percipit se esse excomunicatum: d̄ quo prius nō habuit memoriam aut nesciuit.
- VI De eo qui post missam inceptam habet remorsum de irregularitate.

Art. II. Resoluit. VI. dubia que incidunt circa dispositionē corporis ipsius ministri.

- I De sacerdote muto vel privato loquela.
- Dubiū** II De eo qui habet aliquem aliū corporis defectū
- III De sacerdote leproso.
- IIII De patiente morbum caducum.
- V De eo qui patitur fluxū sanguinis vel seminis
- VI De polluto pollutione nocturna.

Ar. III. Resoluit. X. dubia emergentia circa habitudinem mentis ipsius ministri celebraturi quantum ad intentionem vsum rationis: culpam & gratiam.

- I An requiratur intentio ministri.
- II Quid celebraturus intendere debeat.
- III Qual debeat eē int̄tio: an sc̄z actualis req̄rat
- IIII De sacerdote furioso: lunatico: vel alia ex causa v̄su rationis privato.
- Dubiū** V De sacerdote demoniaco.
- VI De eo qui est in peccato mortali.
- VII De certitudine req̄sta q̄ nō sit in peccō mortali
- VIII De eo q̄ se existimat eē in peccō mortali: s̄ nō sit.
- IX De eo q̄ postq̄ missam incepit vel p̄paratus ē recordat peccati mortalis de quo nō ē p̄fessus
- X De perpetrante peccatū luxurie: & statim post hoc penitente ac confitente.

Ar. IIII Resoluit. VII. dubia q̄ oriunt̄ circa ieiunium: sobrietate

Summarium.

- et somnum ministri.
- I De ieiunio ad ministrum celebraturū requisito
- II De recordate p⁹ missas icipitā se ieiunū soluisse
- III De eo qui transglutit reliquias post comestionem in ore relictas.
- Dubiū. IIII** De eo qui gargarizand o vel os lauando: parū aque aut vini transglutit.
- V De eo qui cibum vel potum: tarda hora sumptum nondum digessit.
- VI De eo qui vomitum patitur vel passus est.
- VII De eo qui per totam noctem non dormiuit.
- Arti. V.** Resoluit. V. dubia circa celebrationis abstinentiā eiusdemq; frequentiam occurrentia.
- Dubiū I** De omnimoda celebrationis abstinentia.
- II De celebrationis frequentia.
- III De celebratione quotidiana.
- IIII De eo qui ad celebrationē benedispositus est: s⁹ tñ abstinet propter sacramenti reuerentiam.
- V De celebratione vno die pluries fienda.
- Capitulum. III.** duos cōtinet articulos.
- Arti. I.** Resoluit. V. dubia circa locum celebrandi cōmunem v⁹ delictē ecclesiam: incidentia.
- Dubiū I** Quis sit loc⁹ cois debit⁹ t pueniēs ad celebrādū
- II An licite possit quis extra ecclesia; celebrare.
- III Quid agendum si in aliqua regione non inueniatur ecclesia consecrata.
- IIII An in mari aut fluminibus liceat celebrare.
- V An in omni loco psecrato licite possit celebrare
- Arti. II.** Resoluit. VI. dubia que circa locum propriuz scz altares occurrere possunt.
- I An licite celebrari possit sup aliquo alio q̄ altari.
- II De qualitate altaris.
- III De operimentis t ornata altaris.
- Dubiū IIII** An sup quolibet altari psecrato liceat celebrare
- V De altaris portatit t ad celebrādū apti: q̄titate.
- VI De omissione alicuius suprapositorum.

Capitulū. III. duos articulos cōprehēdit.
Arti. I. Resoluit. III. dubia occurrentia circa tempus celebrā
 di cōmune: videlicet diem.

Dubiū. I An indifferenter in nocte ⁊ die liceat celebrare.
 II An ne in aliqua nocte quis licite possit celebrare
 III An liceat ante initium diei celebrare.

Arti. II. Resoluit. III. dubia que se offerunt circa tempus cele
 brandi proprium: scilicet horam.

Dubiū. I Quahora diei celebrare liceat.
 II A quo tēpore accipiendum sit principium diei.
 III De non observante tēpus celebrandi debitum.

Capitulū. V. tres habet articulos.
Arti. I. Resoluit. V. dubia que circa vestes ⁊ indumenta sacer
 dotalia insurgunt.

Dubiū. I An celebraturus specialibus debeat indui vesti
 bus et indumentis.
 II Que et quot sint huiusmodi indumenta
 III De benedictione talium.
 IIII De celebrāte absqz vestib⁹ ⁊ indumētis bñdictis
 V De mundicia talium vestium et indumentorum
 ceterorumqz correquisitorum.

Arti. II. Resoluit. III. dubia que circa vasa ad celebrandum
 oportuna occurrunt.

Dubiū. I An ad celebrandum specialia requirantur vasa.
 II Que ⁊ quot sint huiusmodi vasa.
 III De materia talium vasorum.
 IIII De consecratione talium.

Art. III. Resoluit. VIII. dubia circa circumstantias ⁊ alia exte
 riora occurrentia.

Dubiū. I De necessitate libri missalis.
 II De exigentia ignis siue luminis candelę.
 III De oportunitate ministrantis ipsi celebrāti.
 IIII De conditione ⁊ qualitate ministrantis.
 V Quid si ministrās recedat d̄ altari dimittendo ce

Summarium

- lebrantem solum et postea reuertatur.
Dubiū. VI Quid si postea non reuertatur.
VII Quid de sacerdote recluso vel heremita & solitario celebraturo.
VIII Quid si q̄s omittat aliqd̄ de supradictis req̄sitis
- Art. I.** **Capitulum VI.** tres in se claudit articulos.
Resoluit. X. dubia que oriuntur circa agenda & dicenda ante missam.
- Dubiū.** I An aliquid specialiter ante missam agendum sit.
II De debita & sufficiente preparatione ad celebrandum.
III Qualiter & in quibus celebraturus se debeat probare & examinare.
III Quarta req̄rat diligentia ad predicta examinationes.
V De certitudine sufficientis diligentie.
VI In quo consistat sufficiens conscientie purgatio.
VII Quid si celebraturus non possit habere confessorem.
VIII De ornatu conscientie celebraturi.
IX An requiratur persolutio horarum canonicarum ante celebrationem.
X An preter supradicta sint aliqua alia antemissas dicenda vel agenda.
- Art. II.** Resoluit. XIII. dubia circa dicenda et agenda in missa modumq; dicendi atq; agendi incidentia.
- Dubiū.** I Que sint in missa dicenda & agenda et quo modo
II An aliqd̄ in missa dici debeat qd̄ in missali non continetur
III An verba canonis secreta dici debeant
III An cetera: alta & intelligibili voce dici debeant.
V An in memoriis debeat aliquorum fieri nominatio.
VI An an̄ celebrationis possit haberi memoria aliquorum nominati
VII An req̄rat attentio celebrantis circa dicenda & agenda
VIII An deuotio in celebrante requiratur.
IX An celebrans debeat stare capite discooperto.
X De quo debeat fieri ablutio post suctionem sanguinis
XI An sacerdos a missa incepta possit desistere
XII Quid si sacerdos missa incepta moriatur: vel in infirmitatem incidat.

Dubiū. XIII. Quid si celebranti sanguis p nares erūpere incipiat
 XIII. De sacerdote omittere aliqd vñ aliq d̄ supiorib⁹.

Art. III. Resoluit. III. dubia que occurrūt circa dicēda agen
 da ⁊ cauenda: post missam.

Dubiū. I An aliq spāsr sint dicēda post misse celebratōez
 II An aliq sint specialiter agēda post missam.
 III Que sint post celebrationē cauenda.
 IIII An statim post misse celebrationē liceat come
 dere vel bibere.

Art. I. **C**apitulū. VII. sex cōtinet articulos.

Resoluit. VI. dubia circa panē p̄secrandū: occurrētis

Dubiū I Quis ⁊ q̄lis debeat esse panis cōsecrandus.
 II Quid si sacerdos percipiat panem nō esse tri
 ticeum vel indebite confectum.
 III Quid si panis appositus p̄cipiat esse corrupt⁹
 IIII Quid si panis nō fuerit apposit⁹ vñ oblat⁹ ⁊c.
 V Quid si panis sit dispositus ad corruptionez.
 VI An in aliquo casu sacerdos possit dicere missas
 ⁊ nō consecrare.

Art. II. Resoluit. VIII. dubia que incidunt circa panē conseo
 cratum: ante sumptionem.

Dubiū I An sacerdos panē cōsecrans: teneatur sumere.
 II An in tali casu teneat semper tot insumere.
 III Quid agēdū d̄ p̄ticul ab hostia p̄secrata f̄ solutio
 IIII Quid agēdū si hostia vel pars eius ceciderit
 in calicem de manu celebrantis.
 V Quid si ceciderit hostia vñ pars eius sup terrā
 aut lapidem vel aliud huiusmodi.
 VI Quid si sacerdos tangat hostiā cū naso: barba:
 mento aut veste.
 VII Quid si hostia p̄secrata aliquo casu fuerit amo
 ta de alteri ⁊ amissa.

Art. III. Resoluit. VII. dubia circa corpus xp̄i post sumptionē
 occurrentia.

I Quid si in sumptionē sanguis remaneat pars bo

Summarium.

- Dubiū.**
- II Quid si post iumptionē sanguinis reperiantur particule de hostia resolute.
  - III Quid si post iumptionē sanguinis reperiat super altari hostia aliqua integra.
  - III Quid agendū si celebrans statim post iumptionem corporis xp̄i patiatur vomitum.
  - V Quid si q̄s post iumptionē statim emittat p̄ secessū
  - VI Quid si hostia consecrata ⁊ reseruata inueniat putrefacta aut corrupta.
  - VII Quid si hostia cōsecrata comesta fuerit a mure vel alio animalibzuto.

Ar. III. Resoluit. XIII. dubia que se ingerunt circa vinū prius q̄ consecratur.

- I Quod ⁊ quale debeat esse vinū consecrandū.
- II Quid si loco vini ali⁹ liquor fuerit posit⁹ i calicē
- III Quid si impositum fuerit vinum corruptum.
- III Quid si ex negligētia nihil i calicē positū fuerit
- V Quid si vinum calici impositum sit disposit⁹ ad corruptionem.
- Dubiū.**
- VI An in musto possit confici hoc sacramentum.
- VII An vne itegre p̄misceri possint vino cōsecrādo.
- VIII An p̄fici possit hoc sc̄m i nectare v^l vino p̄dito
- IX An possit cōfici in vino puro sine p̄mixtiōe aq̄.
- X Que ⁊ qualis debeat esse aqua vino p̄miscēda.
- XI De quantitate aque permiscende
- XII An sufficiat q̄ aqua vino permisceat⁹ in dolio
- XIII An liceat celebranti nō consecrate vinū: facta prius consecratione panis.
- XIII Quid si vinum dum consecrari debet deprehē datur congelatum.

Arti. V. Resoluit. VIII. dubia circa vinum consecratum ante iumptionem: incidentia.

- Dubiū.**
- I Quid si celebrans: post cōsecrationē percipiat aquam nō fuisse vino admixtam.
  - II An celebrās teneat semp̄ sumere vinū cōsecra

- tum siue sanguinem christi.
- Dubiū.** III Quid si sacerdos aliquis non possit sumere vinum et ita neque sanguinem.
- III Quid si cum sumi dicitur sanguis: species vini sit congelata
- V Quid si a aranea: musca vel aliud huiusmodi ceciderit in sanguinem.
- VI Quid si ante summptionem celebrans percipiat venenum esse immixtum.
- VII Quid si sanguis in parte fuerit effusus: aut de calice stillauerit.
- VIII Quid si sanguis ex toto fuerit effusus.

Art. VI. Resoluit. VI. dubia que circa sanguinem post eius summptionem occurrunt.

- I Quid si sacerdos post summptionem sanguinis percipiat aliquam guttam adherere calici.
- II Quid si huiusmodi guttam percipiat adherere casule manipulo vel alteri huiusmodi.
- III De ablutione digitorum facienda super calicem post sanguinis summptionem.
- Dubiū** III De eo qui post summptionem corporis vel sanguinis christi vrgetur sputo vel tussi vel secretionem.
- V De patiente vomitum post sanguinis summptionem vel emittente per secessum.
- VI Quid si sacerdos post summptionem sanguinis deprehendat venenum aut animal venenosum fuisse in calice.

Capitulū. VIII. duos complectitur articulos.

Arti. I. Resoluit. XVI. dubia circa formam consecrationis panis emergentia.

- I Que sit sufficiens et debita forma consecrationis panis
- II An hec coniunctio: Enim: sit de substantia forme.
- III An sacerdos proferens solum verba consecrationis super panem aptum consecret illum.
- Dubiū.** III An per illa verba in alio idioma mutata: fiat consecratio
- V An sacerdos addendo aliqua alia verba ad predictam formam: consecret.
- VI An diminuens vel subtrahens aliquid de predicta

Summarium.

- eta forma: consecret.
- VII An incōgrue pferēs v̄ba p̄secratiōis: cōsecret.
- VIII An faciens trāspōitiōnē verborum: consecret.
- IX An facies iteruallū in p̄latiōe verborū: cōsecret.
- X Quid si celebrās nō recolat se dixisse verba cōsecratiōis: aut aliqua alia que dici debent.
- XI An sacerdos per illam formam possit consecrare panem absentem.
- Dubiū** XII An possit cōsecrare omnē panē presentē in quacūq; quantitate fuerit.
- XIII An sacerdos verba cōsecratiōis p̄ferēdo: cōsecret omnē panē super altari existentem.
- XIII An plurib; hostiis appositis: et sacerdote intentionē suā in p̄latiōe verborū solū ad illā dirigente quā manu tenet: oēs cōsecrentur.
- XV Quid si sacerdos intēdat p̄secrare solū centū hostias: et apposite sint plures aut pauciores.
- XVI Quid si apposite sint multe hostie: et sacerdos intēdat solum aliquas illarum consecrare.

Arti. II. Resoluit. III. dubia que incidunt circa formā cōsecratiōis vini.

- I Quæsit sufficiens et d̄bita forma p̄secratiōis vini.
- II An oia v̄ba i illa forma posita: sint d̄bita forme.
- Dubiū** III De significatione huius dictionis: calix: in forma predicta.

Capitulū nonū. VI. in se cōtinet articulos.

Arti. I. Premittit diuisionē totius misse in. V. p̄tes p̄ncipales. In quaz

I
II
III
III
V

fit

Preparatio.
Oblatio.
Consecratio.
Sumptio.
S̄parū actio. //

Articu.

II
III
III
V
VI

Subdiuidit partem.

Primam
Secundā
Tertiā
Quartā
Quintā

Et exponit intentionē ac rōnē eorū quā ipsa dicuntur.

Capitulum decimū habet articulos. XII. //

<p>Arti. I.</p> <p>Enumerat. X. generalia q̄ in missa p̄serti solēni et circa eā agunt: quorū</p>	I	Lotio.
	II	Exhumificatio.
	III	Altaris osculatio.
	III	Sacerdotis v̄sio ⁊ salutatio
	V	est Vestis variatio.
	VI	Iterata per cruces signatio
	VII	Hostie fractio.
	VIII	Partis hostie i calicē missio
	IX	Osculi pacis datio.
	X	Dini nō p̄secrati sumptio.

Arti. d.

II	<p>Declaratōne ⁊ significatōne</p>	p̄mi.
III		II
III		III
V		III
VI		V
VII		VI
VIII		VII
IX		VIII
X		IX
XI		X

XII — Cōtinet brevē epilogū: cū p̄clusionē hui⁹ opis. finis Summarii.

Incipit tractatus dubiorum ac difficultatum circa officium missae ⁊ ea que ad debitam eiusdem celebrationem eriguntur frequētius occurrentiū: iuxta sacrorum canonū constitutiones: probatorumq; doctorum firmiores atq; tutiores sententias: resolutorius.

Capitulum primū. De intentione collectoris: et materia tractanda: tractatorūq; numero: distinctiōe atq; ordine: duos continens articulos.

Art. I. Premittēs p̄fationē: intētū tractādaq; exponentem.

Prefatio.

f̄ficiū q̄to maius ⁊ digni⁹ est: tāto cū maiori cura: sollicitudine atq; diligētia exercēdum est. Grauius enī quis deliquit: si ex equēdo circa hoc negligentia: defectū: vel errorem ali quē admiserit. Inter omnia autē officia humane facultati commissa non est aliq̄d maius: digni⁹ aut disti-

de p̄se. di.
1. ca. suffi-
cit.

tilius: q̄ debita missarū celebratio. In qua sac̄m̄ pre ciosissimi corp̄is ⁊ sanguinis Iesux̄pi redēptoris nr̄i cōsecratur: imolatur ⁊ sumitur. Sacro canone attestāte Non modica inquit res est: vnā missam facere. Et valde felix ē: qui vnā digne celebrare p̄ōt. Restat igit̄ vt nusq̄ cū grauiori periculo peccet: q̄ si in executiōe huius dignissimi officii: negligentia vel error cōmittat̄

Et propter vt sacerdotes simplices qui notitiā ca nonā nō habent: neq; semper facilem recursum ad superiores suos aut ad viros doctos habere possunt: melius cauere valeant ne circa maximum istud mysterium deficiant vel errent. Et vbi aliquod horū contigerit: debitis remedijs emēdare sciant: valde vtile atq; necessarium fore iudicauimus vt circa hoc opportuna eis tradatur instructio. Quō vt lucidius fiat: circa singula que ad debitam missę celebrationē exiguntur: dubia frequētius occurrentia mouebantur. Ex quorū resolutionibus: congrua ip̄is defectibus ⁊ erroribus remedia atq; caute poterunt adhiberi.

Art. II. Numērū: distinctionē ⁊ ordinē tractādorū: per dubij resolutionem p̄notans.

Dubiū. I

Ad p̄noticiā tractādorū p̄mittit̄ hoc dubiū. Quot ⁊ q̄ ad debitā ac ordinatā dignissimi sac̄ramētū eucharistię ⁊ missę celebratiōis req̄rāt̄

Capitulum celebratio. s.

- I** Minister siue sacerdos ad celebrandum idoneus.
- II** Locus celebrandi cōueniens.
- III** Tempus celebrandi cōgruum.
- III** Materialia ad ornatū vñ cōgruentiam celebratiōis oportuna: vt vestes vasa &c. huiusmodi.
- V** Cerimonie in dicendis & agendis consuete.
- VI** Materia ad consecrandum apta: scz panis & vini.
- VII** Forma psecratiōis vtriusq; obitus
- VIII** Moticia intētionis ac rationis eorum que in missa dicuntur.
- IX** Intelligētia rōnis & significatiōis eorū q̄ in missa & circa eā agūtur.

Circabec: que dubia ac difficultates sepius obuiēt sacerdotibus missas celebraturis aut celebrātib⁹: per IX. sequentia capitula elucidabitur.

Capitulū secundū: de dubijs occurrētibus circa ministrū siue psonam ad celebrandū idoneam V. includens articulos.

Arti. I. Sex dubia resoluēs circa ministrū celebraturū rōne ordinis & officii sui executionis occurrentia.

- I** Quis sit mīster idone⁹ ad celebrādū & p̄ficiēdū siue consecrandū corpus & sanguinē christi.
- Sol.** Solus sacerdos rite ordinatus.
- Dubiū II** Vtrū ille qui credit se rite esse ordinatū & tñ nō est rite ordinatus: cōficiat hoc sacramentū.
- Sol.** De hoc nō hēt certitudo: pie tñ credi p̄t q̄ p̄ficiat v̄tute ecclie: & q̄ sūm⁹ sacerdos suppleat d̄fectū & q̄ nō p̄mittat piculū imminere ecclie & eā d̄cipi.
- III** Quid agēdū. Si quis post inceptā missā habeat cōscientiā q̄ nō sit sacerdos rite ordinatus.

Sol. Si hoc contingat ante consecrationem: tunc dimittat missam imperfectam aut consecratiōem. Si post consecrationem procedat et postea superiorē suam accedat et casum ei exponat.

III **Q**uæ hereticus: schismaticus: degradatus: infamis: irregularis: excommunicatus: interdictus: vel suspensus: possit consecrari hoc sacramentum: et ordinari celebrare.

Sol. Quilibet istorum potest consecrari: sed non debet: quia consecrando peccat. Et ita nullus istorum potest ordinari celebrare.

Dubiū V **Q**uid agendum sit: si quis post missam inceptam recordetur se esse excommunicatum: de quo prius non habuit memoriam.

Sol. Si contingat hoc ante consecrationem: tutius est ut missam deleat: nisi graue scandalum timeat. Si vero post consecrationem: assumat propositum humiliter petendi absolutionem et satisfaciendi: et procedat in missæ celebratione.

VI **Q**uid agendum si quis post missam inceptam habeat remorsum de irregularitate.

Sol. Si fiat ante consecrationem: tutius est quod missam deleat. Si post consecrationem: doleat et proponat atque conetur facere quod in se est: et procedat.

Art. II. Resoluens. VI. dubia que incidunt circa dispositiones corporis ipsius ministri.

I **U**trum sacerdos mutus vel loquela privatus: possit consecrari seu consecrari hoc sacramentum.

Sol. **N**ō. Oportet enim consecrari habere facultatem sermonis siue loquæ: quæ si amiserit post susceptum ordinem: consecrari non potest: eo quod non potest verba consecrationis et alia preterita vel dicenda dicere.

Dubiū II **U**trum habens aliquem alium defectum in corpore: possit missam celebrare.

Sol. Si habet aliquem defectum qui reddit eum inhabilem aut impotentem ad dicendum vel faciendum ea que ad debitam celebrationem exiguntur: ut puta si careat vilius vel digitis quibus tractari leuari vel frangi debet hostia. Vel si habet alium defectum notabilem: qui secundum iudicium prelati sui ordinari generet scandalum si celebret: non potest celebrare: quis pos-

Capitulum

fit alia que sunt sacerdotalis ordinis exercere

III **Q**trum leprosus possit celebrare missam.

Sol. Si nō sit factus impotens per conuersionem mē-
briū potest celebrare in occulto. Corā aliis
tū leprosis potest etiam in publico celebrare.

III **Q**trum patiens morbu caducū possit celebrare.

Sol. Si cadat frequenter: uel emittat spumā aut vo-
cem confusam: non potest. Si uero raro ca-
dat nec emittat spumam ꝛc. potest dūmodo ha-
beat coadiutorem sacerdotem.

Dubiu.

V **Q**trum patienti fluxum sanguinis uel seminis: li-
ceat celebrare.

Sol. Licet: nisi aliud impedimentum obstat. Si q̄s
talem fluxum sanguinis patiat: ut suscepta
in stomachum statim per secessum emittat ce-
lebrare non debet.

VI **Q**trum pollutus pollutione nocturna: possit li-
cite celebrare.

pollutio nocturna **Sol.** Pollutio nocturna quibus sine se considerata nō sit
peccatū ex eo quod absque uoluntate arbitrii cōtingit
et ratione sue cause h̄z quibus peccatū annexū: cuius ē effectus
uel signū. Ideo p̄mo cōsideranda ē pollutionis noctur-
ne causa. Que triplex esse potest. **P**rima ē extrinseca spi-
ritualis. s. demonū illusio: que quibus puenit ex p̄cedenti
negligētia p̄parationis ad deuotionem p̄sertim cū q̄s
ad dormiendū accedit: quibus potest esse peccatū uel mortale uel
ueniale. Quandoque uero puenit ex sola nequitia demo-
nū uolentiū impedire hominē assumptione huius sacra-
menti. **S**ecunda causa ē intrinseca spūalis. s. cogitatio p̄-
cedens lasciuia: quibus quibus ē ex concupiscētia ꝛ delectatione:
ubi si assit cōsensus: erit peccatū mortale. Si autem desit
erit ueniale. Quibus potest esse sine omni peccato ut cū aliq̄s cā le-
titiōis uel disputatiōis cogit de talibus cogitare. Et si
hoc fiat sine concupiscētia ꝛ delectatiōe: nō erit cogita-
tio imūda: sed honesta: ex qua tū pollutio sequi potest. **T**er-
tia causa ē intrinseca ꝛ corporalis uidelicet supfluitas

vel debilitas nature: aut superfluitas cibi vel potus: que
 quicquid est cum peccato vel mortali vel veniali: ut cum provenit
 ex superfluitate cibi vel potus. Quicquid autem est sine peccato: ut
 cum provenit ex infirmitate nature. **S**i igitur pollutio ex
 aliqua dictarum causarum contingat: potest esse cum peccato mortali
 non licet polluto celebrare nisi post viginti quatuor horas.
Si vero accidat ex aliqua illarum causarum secundum quod est sine
 peccato vel solum cum veniali peccato: potest pollutus licite celebra-
 re. **V**erum si propter reverentiam abstinere laudandum est
 nisi necessitas vel vitatio scandalum urgeat. **V**erum quod non se-
 det facili potest percipi ex quali causa proveniat. **I**deo in dubio
 tutius est abstinere: nisi vigens necessitas incubat: vel de
 notio specialis instiget: aut alias nulla indispositio de-
 bere reverentie obvias assit. **I**ta sentiendum videtur de
 pollutione nocturna: siue in somno siue in vigilia finiat.
Nisi quis post euigilationem habeat consensum deliberato
 complacentiam in delectatione: et precipue cum appetitu futuri
 operis: in quo casu tutius abstinetur.

Ar. III.

Resolues. X. dubia emergentia circa habitum mentis
 ipsius ministri celebratur: quantum ad intentionem:
 usum rationis: culpam et gratiam.

I **V**erum ad efficiendum hoc sacramentum et celebrandum
 requiratur intentio ministri.

Sol. Cum ad perfectionem cuiuslibet sacramenti requiratur
 intentio ministri: eo quod perfectio illa sit per actum hu-
 manum a voluntate procedentem: que per intentionem
 determinatur et specificatur: constat quod maxime ad
 efficiendum et celebrandum hoc excellentissimum sacra-
 mentum exigatur intentio ministri. **U**nde et quedam
 glossa super matth. dicit. *Quantum intendis: tantum facis.*

Dubium.

II **Q**ue debeat esse intentio sacerdotis: siue quod de-
 beat intendere sacerdos consecrare volens.

Sol. In omnibus sacerdos debet intentionem suam confor-
 mare intentioni ecclesie: hoc est: quod intendat illud
 facere quod ecclesia intendit et facit: cuius ipse in
 huiusmodi est minister. **I**ntendit autem ecclesia face

re qđ christ⁹ fecit. Christus vero trāssubstātia
vit panē in corpus suū ⁊ vinū in sanguinē per
vba p̄secratiōis: hoc etiā d̄z itēdere sacerdos.
III **Q**ualis intētio circa p̄lationē verborū cōsecre-
tionis necessario req̄ratur. An sc̄z semp̄ actua-
lis exigatur vel aliqua alia sufficiat.

Sol. Intētio actualis nō necessario req̄ritur. Inten-
tio aut̄ virtualis semp̄ necessaria ē. Dicit̄ aut̄
intētio virtualis cū q̄s prius habuit actualē
intētionē cōsecrandi: ⁊ ex illa mot⁹ est ad cōse-
crandū: posito q̄ actualiter nō cogitet q̄n ver-
ba cōsecratiōis p̄fert. virtualiter enī manet in-
tētio p̄ima. ⁊ hec sufficit: nisi cōtraria intētio
subsequat̄. Verūtāme studiose curare debet
sacerdos vt etiā actualē intētionē adhibeat
alioquin timēdū est q̄ a peccato nō excuset̄.

Dubiu.

III **Q**uādo sacerdos furiosus: lunaticus: vel alia ex
causa vsu rōnis priuatus. possit conficere hoc
sacramentū ⁊ licite celebrare.

Sol. Quia ad p̄secrationē hui⁹ sac̄i req̄rit̄ intētio mi-
nistri. vt circa resolutionē p̄mi dubii hui⁹ arti-
culi pat̄z. exigit̄ etiā ad celebrationē deuotio ⁊
sui p̄p̄rii exāmiatio. vt infra dicef. Id̄ si q̄s ita vsu
rōnis quacuq̄z ex cā sit priuatus vt nūq̄ hec h̄re
possit neq̄z cōficere p̄t̄ neq̄z celebrare. Si v̄o
raro vsu rōnis p̄uef̄ nullo frequēf̄ vtat̄ neq̄z ob-
stet aliud ī pedimētū. cōficere qđē p̄t̄ eo ip̄o ⁊
celebrare dū nō h̄at coadiutorē sacerdotē.

V **Q**uādo demoniacus possit celebrare.

Sol. Si fuerit ex toto liberatus p̄t̄ celebrare. alias nō
p̄t̄. qđ p̄ exp̄iētiā p̄bati p̄t̄. Est at̄ t̄ps̄ p̄batio-
nis arbitrariū iuxta discretionē p̄lati p̄satis
circūstātijs p̄sone v̄l dignitatis v̄l alijs h̄mōi.

VI **Q**uādo existēs in peccato mortali possit cōficere
hoc sacramentū ⁊ licite celebrare.

Sol. Cōficere p̄t̄. sed nō debet: qz p̄secrando peccat

mortaliter. Unde et cum celebrat duo peccata mortalia distincta committit. Unum: quia indigne consecrat. Aliud quia indigne sumit.

VII **Q**uoniam celebraturus teneatur esse certus quod non sit in peccato mortali.

Sol. Triplex invenitur certitudo. Quedam supernaturalis quae per solam divinam revelationem habetur. Et talis hic non requiritur. Alia est naturalis, quae per sensum vel intellectum evidenter certus est de aliquo et illa etiam hic non est necessaria. Tertia est moralis sive civilis, quae nec habetur ex revelatione divina nec ex evidentia rei, sed ex probabilibus conjecturis magis ad unam partem quam ad alteram inclinatis, et ad istam tenetur celebraturus in proposito dubio ut videlicet post diligentem et sufficientem conscientiae discussionem: de qua infra, ca. vi. arti. i. tractabitur: certus sit modo predicto se non esse in peccato mortali: et haec certitudo hic etiam sufficit.

Dubiū VIII **Q**uid sentiendum de eo qui licet non sit in peccato mortali: tamen pro conscientia scrupulosa estimat se esse.

Sol. Talis debet vel conscientiam scrupulosam deponere: vel a celebratione abstinere.

IX **Q**uid agendum. Si sacerdos postquam vel missam incipit vel ad incipiendum est preparatus, recorder peccati mortalis de quo non est confessus.

Sol. Debet penitere cum proposito confitendi et satisfaciendi: et si hoc possit confessor: statim confiteatur. **N**isi hoc absque gravi scandalo fieri non possit.

X **Q**uoniam perpetrans peccatum luxurie et statim post hoc penitens et confitens: possit licite eodem die celebrare.

Sol. Non licet: sed abstinere debet ad minus per xxiii. horas: ut supra dictum est articulo. ii. de polluto pollutione nocturna.

Arti. I.

Resolvens VII. dubia que occurrunt circa ieiunium: sobrietatem: et somnum ministri celebraturi.

Dubiū I **Q**uoniam sacerdos in ieiunio: possit perficere et celebrare

Capitulum

Sol. Duplex est ieiunium. Vnum est ecclesie: quo scilicet quis vnâ comestione vni⁹ diei nō trāsgredit̃. & hoc nō soluit̃ p̃ sūptionē medicine ṽl alioꝝ q̃ nō nutriūt dūmō in p̃a quātitate sumant̃. Tale ieiunium nō sufficit celebrāti. Aliud ē ieiunium nature: q̃d est p̃uatio cuiuscūq; suscepti in stomachū: vel vias ad stomachū p̃ modū cibi vel pot⁹: siue nutriat siue nō: vel p̃ se vel cū alijs. Suscepti dicimus a p̃ncipio diei a quo q̃s dicit̃ ieiun⁹: hoc ē a media nocte. Et tale ieiunium requirit̃ ad celebrantē. Vnde si quis nō sit hoc modo ieiun⁹: q̃uis posset cōficere & celebrare: t̃m nō debet q̃ grauit̃ peccaret. Et ideo cū q̃s ē plures missas eodē die celebraturus: nō debet sumere ablutionis vinū: nisi in vltima missa: vt & inferi⁹ circa resolutionē vltimi dubii. ar. v. huius capituli dicit̃. **Q**uid agēdū si q̃s post missas inceptas recorder̃ se ieiunium soluisse.

Dubiu. **II** **Sol.** Si recorder̃ ante cōsecrationē: tutius ē q̃ cesset nisi graue scādalu timeatur. Si post cōsecrationē: p̃cedat & p̃ficiat: nō obstāte q̃ nō sit ieiunus: quia p̃ceptum de perfectione sacramēti maius est q̃ p̃ceptū q̃ a ieiunis sumatur.

III **Q**uoniam trāsglutians reliquias q̃ post comestionem in ore remanserunt possit celebrare.

Sol. Si casualiter trāsglutiantur: nō impediunt celebrationē: q̃ non trāscunt̃ p̃ modū cibi ṽl potus sed saluē: cui permiscetur. Si vero studio se id fiat abstinendum est.

III **Q**uid si quis gargarizando vel es mundando parum aque aut vini trāsglutiat.

Sol. Sicut in dubio precedenti.

V **S**i quis tarda hora comederit vel biberit & nō dum digesserit: vtrum ei liceat celebrare.

Sol. Si ex hoc nō reddatur multū indispositus ad d̃bite celebrandū: licet. Si vero ex hoc multū p̃

turbet et id disponat ruti⁹ ut abstineat. Dñ dicit
gl. circa can. nihil. vii. q. i. Si quis est animi mediū co
mederit: et adhuc sentiat eructationes. qz cib⁹ n̄ ē
digest⁹ q̄ diu seriet cibū abstinebit a celebratōe
Quam patiens vomitum vel iam passus licet
te celebrare possit.

Dubiu. **VI**
Sol. Si quis ex infirmitate sustineat illam passionem
abstinere debet quousqz sanetur.

Dubiu. **VII**
Sol. Sicut in p̄cedenti dubio. Dicit enī glo. in. c. Sicō
stiterit de acu. de vino lēto q̄ in taberna p̄nocta
uit et altera die nulla p̄missa dormitōe celebra
uit: q̄ nō videt̄ ieiun⁹ s̄ p̄sus celebrasse. p̄pter
indigestionē. Et glo. circa can. sacra. de conse.
di. i. Ieiuniū inq̄t dico celebratū digestionē.

Art. V. Resoluens. V. dubia circa celebrationis abstinentiam
eiusdemqz frequentiam occurrence.

I
Sol. **Q**uod liceat sacerdoti oīo a celebratōe abstinere
Si sacerdos p̄ sniam ecclesie sit ordinis execu
tōe p̄uatus: v̄lex debilitate aut egritudine fact⁹
sit impotēs vel ineptus ad celebrādū: tūc nō te
net̄ celebrare. Si vero nō sit p̄uatus p̄tate cele
brādū aut alias fact⁹ impotēs vel inept⁹: tūc nō
licet ei oīo abstinere: quin saltē teneri videatur
ad celebrādū in precipuis festis. Et maxime in
illis dieb⁹ in quib⁹ fideles coicāre cōsueverūt.

Dubiu. **II**
Sol. **Q**uod expediat sacerdoti ut frequēter celebret.
Si frequēter sit ad celebrādū disposit⁹: expedit
ut frequēter celebret. Gratissimū enī sacra fici
uz illd̄ ē dñō: et magnas atqz inenarrabiles hoc
sacramentū virtutes habet. Ideo p̄tile est fre
quenter celebrare et sumere: ut fructus eius se
pius ac frequentius percipiatur.

III **Q**uod liceat alicui quottidie celebrare.

Sol. Circa vsuz huius sacri ex parte celebrātis et sus
mentis duo requirunt̄. P̄mū est desideriu cō

quentia celebratur

innetiōis ad xp̄y: q̄d fit p̄ amorē. Secūdū ē re-
uerētia q̄ptinet ad timorē. Primū istoz icitat
ad quottidianā hui⁹ sacri frequētatiōz. Secū-
dū v̄o retrahit. Vñ si q̄s expimētaliter cogno-
uerit ex quottidianā celebratiōe feruorē amo-
ris augeri ⁊ reuerentiā nō minui: talis quotti-
die celebret. Si q̄s aut̄ senserit p̄ quottidianāz
frequētationē reuerentiā minui ⁊ feruorē nō
multū augeri: ille interdū abstinēat: vt cū ma-
iori reuerentiā ⁊ deuotione postea celebret.

Dubiu.

III **Q**uātrū q̄s sic disposit⁹ vt laudabiliter possit cele-
brare ⁊ possit etiā laudabiliter p̄pter sacri re-
uerentiā abstinere: melius ac laudabilius faci-
at a celebratione abstinendo q̄ celebrando.

Sol. In talī casu meli⁹ salubri⁹ ⁊ laudabili⁹ ē vt celebret
q̄ q̄ abstinēat. Nā ex celebratiōe m̄li os fruct⁹
hui⁹ sacri p̄cipe pōt: vt p̄z ex resolutiōe secundi
dubii p̄cedētis: q̄b⁹ abstinēdo p̄uatur. Celebra-
tio p̄terea ex charitate p̄cedit: abstinētia v̄o
ex timore: vt p̄z ex resolutiōe tertii dubii. Cha-
ritas at̄ timori p̄ferē. Nec validū ē q̄ abstinēs
se putat postea meli⁹ fore dispositū: q̄ fieri pōt
vt min⁹ fiat dispositus. Incertuz ē etiā si vnq̄
deinceps sit celebratur⁹. Srat etiā q̄ celebrā-
do assequat̄ aliquā gr̄az spālē: quā abstinendo
nō cōtingit nec vnq̄ fortassis recupabit.

V **Q**uātrū liceat alicui p̄les missas vno die celebrare
Sol. In die natiuitatis dñice pōt q̄s tres missas cele-
brā. vt habet̄ d̄ ce. mi. p̄suluisti. Ad dūt docto-
res. iiii. casus necessitatis: i q̄b⁹ pōt q̄s duas ce-
lebrare. Prim⁹ ē cū i die festo occurrit necessi-
tas vt post missaz diei dicat̄ missa p̄ d̄functis
Secūdus casus ē cū necessitas infirmoz erigit
vt viaticū p̄ eis p̄secret. Tertius casus ē cū sup-
ueniūt pegrini: aut occurrūt nuptie celebratio-
nē exigētes. Quart⁹ casus ē: cū p̄pter defectū

sacerdotū vel paupertatē ecclesiarū: vni sacerdoti plures ecclesie p̄mēdanē. Alias nō licet nisi vnicā in die missas celebrare: vt hētur de cōse. di. i. Sufficit hoc autē cauēdū ē cū q̄s plures missas vult celebrare: ne ablutionē sumat nisi i vltima vt sic ieiun⁹ p̄maneat ⁊ celebret.

Capitulū tertij de dubis circa locū celebradi occurrētibus: duos cōtinet articulos.

Arti. I.

Resoluens. V. dubia circa locū celebrandi cōmunem videlicet ecclesiam incidentia.

I Quis sit locus cōmunis: debitus ⁊ conueniens ad celebrandum missam.

Sol. Regulariter sola ecclesia consecrata.

II Vt ne q̄s possit licite q̄nq̄ extra ecclesias celebrare

Sol. Potest de licētia ep̄i vel superioris: dū nō habeantur necessaria ad celebrationē requisita.

III Quid si in regiōe aliqua nō inueniat ecclesia cōsecrata: p̄pter destructionē ecclesiarū: vel si q̄s sit. n̄ itinere cōstitut⁹: ⁊ p̄sertim in navigatione vbi nō pōt h̄re ecclesiaz: vel cōstitut⁹ in exercitu honesto: vel in alio cōsimili occurrēte casu: vtruz ne quis possit alibi q̄ in ecclesia celebrare: etiā sine licentia ep̄iscopi.

Sol. In talibus casibus potest: si habeant ibidē cetera necessario requisita: potest enim celebrare sub diuo vel tentorio.

III Vt ū in mari vel in fluminib⁹ in quib⁹ naues frequēter agitātur liceat alicui celebrare.

Sol. Nullo mō d̄z p̄pter piculū effusōis sanguinis.

V Vt ū in oī loco p̄secrato liceat celebrare missas

Sol. Nō: si enī locus sit interdictus: siue a iure: vt si sit pollutus sanguine vel semine: siue a iudice videlicet per sententiā interdicti latā cōtra locū nō licet ibi celebrari. Et faciēs p̄trariū in hoc

Ar. II.

casu incurrit irregularitatem.

Resoluens. VI. dubia que circa locum propriū se3 alta re occurrere possunt.

I **Q**uātrū in ecclesia vel alibi possit quis licite celebrare super aliquo alio q̄ altari.

Sol. Nō licet nisi super altari vel fixo siue stabili vel portatili siue viatico: qđ potest poni super mensam vel arcam vel aliud huiusmodi.

II **Q**uale debeat esse altare sup quo celebrare licet.

Sol. Altare debet esse lapideū cōsecratū: integrū: nō enormiter fractum.

III **Q**uibus altare debeat esse coopertū 2 ornatū.

Sol. Duab9 pallis 2 corp̄ alio cōsecratis: de lino puro factis nullo colore tinctis: sed totaliter albis: 2 mundis 2 nitidis.

Dubiu. **III** **Q**uātrū semper liceat sacerdoti super quolib3 altari consecrato celebrare.

Sol. Nō: nā post qđ episcopus sup aliquo altare celebravit: non licet illo die alteri sacerdoti sup illo celebrare: nisi de licentia episcopi.

V **Q**uātrū debeat esse altare portatile: vt sit aptū celebrationi super eo fiende.

Sol. Tantū esse debet vt possit recipere pedē calicis 2 hostiā 2 qđ sacerdos manus sup ip̄ in cum hostia tenēdo cōuenienter cōsecrare possit.

VI **Q**uid si sacerdos aliquod de f̄ dicis requisitū omittat vtrū se3 consecret celebrando.

Sol. Si obseruet alia ad cōsecrationē necessaria cōsecrat. sed tamē graui peccat sciēter omittēs.

Capitulū quartum de dubiis occurrētibus circa tempus cōgruū quo celebrari debet: duos habens articulos.

Arti. I.

Resoluens. III. dubia occurrētia circa tēpus celebrādi cōmune. videlicet diem.

Dubiu.

I **Q**uātrū indifferenter in nocte 2 die liceat alicui missam celebrare.

ep̄s etc
di.

Joan. ir.

Dubiū.

Sol. Nō licet regulariter nisi in die: hoc enim sacramē
tū ad tēp̄s gr̄e p̄tinet: qđ p̄ diē significat. Dñ̄ ⁊
saluator dixit. Al̄ de oportet opari donec dies ē

II **Q**uādo liceat in nocte celebrare.

Sol. Solū in duab⁹ noctib⁹ licet: videlicet in nocte na
tuitatis xp̄i: ⁊ in nocte dñice resurrectionis.

III **Q**uādo liceat qñqz ante initium diei celebrare.

Sol. In trib⁹ casib⁹ licet. Prim⁹ si necessitas postu
let: vt si p̄tingat aliquē infirmari ad mortē ⁊ nō
habeat hostia cōsecrata: pōt sacerdos celebra
re ⁊ cōsecrare. Secūd⁹ casus: si ep̄us sit in iti
neratiōe: tūc pōt ante diē celebrare: vel facere
celebrari corā se. Tertius casus: si q̄s habeat
dispensationē ab ep̄o vel superiore: vt possit ce
lebrare ante diē: alias nō est tutum: nisi aliqua
rōnabilis ⁊ vrgēs necessitas superuenerit.

Dubiū.

III **Q**uid si quis celebret credens diem incepisse: ⁊
tū nō dum inceperit.

Sol. Quia qđ parum distat nihil distare videt̄: talis
excusatur: p̄cipue si deuotio hoc exposcerit.

Arti. II.

Resoluens. III. dubia que se offerunt circa tēpus cele
brandi proprium: scz horam.

I **Q**ua hora diei liceat missam celebrare.

Sol. Ad missē sol̄ nes sine publice scđm canones trib⁹
horis celebrari debēt: videlicet hora tertia in di
eb⁹ festinis: hora sexta in p̄festis dieb⁹: ⁊ hora
nona in dieb⁹ ieiuniorū. In hoc tū obseruāda
videt̄ ⁊ ebericōluerudo regionis vl̄ religiōis.
Private v̄o missē celebrari pōt a p̄ncipio diei
vsqz ad horā nonā: hoc est vsqz ad meridiem.

Dubiū.

II **A** quo tēp̄e sumendū sit p̄ncipium diei.

Sol. P̄ncipiū diei nō est accipiendū ab ascēsu solis
sup̄ n̄m oriōntē: sed ab illa hora qua radii so
lares incipiūt illuminare nostrū hemisperiū
qđ dicit̄ p̄ncipiū aurore: ⁊ incipit vna hora ⁊
quinta parte hore: ante corporalē solis ortum.

Dubiū. **III** Quid si q̄s celebrādo nō obseruet ip̄s debitū.
Sol. Si ob̄fuerit alia ad cōsecrationē necessaria: cōse-
crat. S; tñ si ex cōtēptu vel sciēter ip̄s debitū
nō obseruat mortāl̄ peccat: faciēs p̄tra p̄stitu-
tionē ⁊ cōsuetudinē generalē eccl̄ie romane.

Capitulū. V. de dubiis q̄ incidūt circa ma-
terialia exteriora que ad ornatum vel cōgru-
entiam celebrationis requiruntur tres arti-
culos comprehendit.

Arti. I.

Resoluens. V. dubia que circa vestes ⁊ indumenta sa-
cerdotalia insurgunt.

I **Q**uam sit sacerdos celebraturus: specialibus de-
beat indui vestibus.

Sol. Sic cōgruū est enī vt q̄bus sacerdos vsus fuit
in sua ordinatiōe: etiā vtañ in celebratiōe. Et
q̄ in susceptiōe ordinis sp̄alib⁹ vestib⁹ induit⁹
fuit: ideo ⁊ talib⁹ vti debet in celebratiōe.

II **Q**uot ⁊ que sunt h̄mōi vestes vel indumēta.

Sol. Simpliciuū sacerdotum sex sunt indumenta: sc̄z
amictus siue humerale: alba: cingulum: mani-
pulus: stola: ⁊ calula.

Dubiū.

III **Q**uam sit reqratur q̄ sint b̄ndicta siue cōsecrata.

Sol. Sic: debēt. n. eē sacrata ⁊ honesta: nec aliis vsib⁹
q̄ eccl̄iasticis ⁊ deo dignis officiis deputāda.

III **Q**uam sit celebrans absq; vestib⁹ ⁊ indumentis
benedictis. efficiatur irregularis.

Sol. Nō: q̄ inuenit hoc iure positū: verū tñ sciēter
v̄lex ignorātia crassa hoc faciēs: graui⁹ peccat

V **Q**uam sit necessario reqratur q̄ tales vestes ⁊ indu-
mēta ceteraq; correq̄sita sint mūda ⁊ nitida.

Sol. Sic. Nā vt habet in. c. relinq̄ de custodia eucha-
ristie: clericis p̄cipit vt oratoria: vasa: palle: cor-
poralia ⁊ vestimēta mūda ⁊ nitida cōseruent̄.
Quod aut̄ p̄cipit: imperat: ⁊ quod imperat̄ ne-
cesse est fieri. Si nō fiat: penā habet. vt habet

xiii. q. i. qd precipit. De igit illis qm alore curas
adhibet vt lintheamina: vel prob pudor e dice
re femoralia sua sint munda z nitida: qm ea sup
quibus locari z tractari debet sacratissimu z
mundissimu corpus iesu xpi.

Ar. II.

Resoluens. III. dubia que circa vasa ad celebranduz
oportuna occurrunt.

I **Q**trum ad celebrationem misse requiratur ali
qua vasa specialia.

Sol. Sic: potiori rone qm vestes spales ppi corp9 z sagni
ne xpi: vt deceter z reuerent ibi possint locari.

II **Q**uot z que sint huiusmodi vasa.

Sol. Duo qm necessario requirunt. scilicet calix z patena.

Dubiū.

III **D**e qua materia debeant esse vasa ista.

Sol. Hec vasa debent ee de auro vel argēto nisi paup
tas obsistat. in quo casu sufficit qm sint d stano.

III **Q**trum requiratur qm sint consecrata.

Sol. Sic: fortiori rone qm vestes ppi cam supi9 exp fiaz

Arti. III.

Resoluens. VII. dubia occurrentia circa circumstan
tias et alia exteriora requisita.

I **Q**trum liceat alicui sine libro missali celebrare

Sol. **N**o liceat alicui: etiā si omnia memori sciret. s3
debet habere librū in quo ad min9 missa dicen
dacū canone contineat. ppter periculū erroris
q ex obliuione vel distractiōe cōtingere potest.

Dubiū.
Leuit. vi.

II **Q**trum liceat alicui sine igne siue lūine cādele celebraf

Sol. **N**o licet. In lege enī scriptū ē. Ignis i altari meo
sp ardebit: qd i celebratiōe hui9 sacri maxie ob
suādū ē: vbi ille imolat: tractat z sumit: qē can
dor lucis eterne: z q vēit ignē mittere i terrā zc

Luc. xii.

III **Q**trum sacerdos solus: nullo presente: licite pos
sit celebrare missam.

Sol. **N**ullo modo licet: sed ad min9 vnus debet esse
psens: qui sacerdoti celebrati ministret: z in p
sona ecclesie vel totius populi respondeat.

III **Q**ui9 cōditionis z qlitatis debeat esse ministras.

Sol. Ministrans debet esse masculus & clericus: aut saltem sciens ministrare celebranti & respondere. Et si fuerint plures ministrantes: debet etiam huiusmodi esse conditionis: ut notat in can. hoc quoque de conse. dist. ii. & in glo. ibidem. Unde patet quod nulle femine etiam si sanctimonialis fuerit licitum est ad missam ministrare.

V **Q**uid si ministrans aliqua causa vel occasione recedat de altari dimittendo celebrantem solum reuersurus tamen. **Sol.** Celebrans debeat procedere in missa vel cessare donec ministrans redeat.

Sol. Procedere debet quousque aliquid occurrat in quo indigeat ministerio ministrantis.

VI **Q**uid si ministrans recedens non reuertatur.

Dubium. **Sol.** Sacerdos celebrans necessitate compellitur: vice ministrantis suppleat.

VII **Q**uid si sacerdote incluso vel heremita & solitario An liceat celebrare possit.

Sol. Si ei non suffragetur copia ministrantis: solus celebrare potest: alias secus ut notat in glo. circa solutionem quarti dubii precedentis allegata.

VIII **Q**uid si quis omittat aliquid predictorum.

Sol. Quamuis psecret: scienter tamen vel ex ignorantia crassa committens grauius peccat: ut est circa superiora dictum est.

Capitulum VI. de dubijs que occurrunt in ceremonijs consuetis & obseruandis in missa et circa eam: tam in agendis quam in dicendis: tres includens articulos.

Arti. I. Resolvens. X. dubia que oriuntur circa agenda & dicenda ante missam.

Dubium I. **Sol.** Si quis celebraturus missam: aliquid specialiter agere debeat. ante missam.

Sol. Sic cum enis de quod agere intendimus per studium considerationis preuenire debeamus: ut sic ad id quod agendum est preparemur: maxime decet

ut fiat circa hoc dignissimum officium: ne quis impie
 parat⁹ accedens: iudicium sibi manducet et bibat
 Prequirat itaque debita ac sufficiens prepara-
 tio sacerdotis: quae ita efficiat dispositus et idoneus
 ut digne ad celebrandum possit accedere. Unde
 de et scriptum est. *Ante orationem prepara animam tuam.*
 In quo consistat debita et sufficiens preparatio
 sacerdotis celebraturi.

Eccl. xviii.

II

Sol. Preparatio illa consistit in debita et sufficiens sci-
 entie mundificatione et adoratione: quae prequirunt de-
 bita sui ipsius probatione, id est diligenter scientie
 suae examinatione: secundum quod apostolus Corinthios
 monet ita scribens. *Probet autem seipsum homo etc.*

adornatione

i. Corin. xj.

Dubium.

Et ita ex toto tria in genere re-
 quiruntur ad debitam sufficientem et
 dignam preparationem. scilicet *probatio*
purgatio scientie
adornatio

III **Qualiter:** et in quibus quis seipsum probare et ex-
 aminare debeat.

Sol. Primo et ante omnia debet cum diligentia scientiam su-
 am discutere et examinare: praesertim a peccatis confes-
 sione debite facta. Si interea ne incidat in ex-
 communicationem: irregularitatem vel suspensionem
 aut aliquid aliud huiusmodi impedimentum. Secundo
 diligenter prospicere debet si ne interea aliquid ma-
 lae praecipue mortalia commiserit. Si ne aliqua bona
 ad quae obligatus omiserit: vel negligenter persolverit.

Tertio si aliquid huiusmodi inuenerit. an ex toto
 corde istis doleat et ea propter deum quae offen-
 dit detestetur. Quarto an habeat firmum propositum
 emendandi vitam suam et ab omnibus mortalibus ca-
 uendi in futurum propter deum. Quinto an inten-
 dat omnia confiteri ante accessum ad celebrationem
 et iuxta arbitrium confessoris pro eis satisfacere.
 Sexto utrum habeat rectam fidem cum debita inten-
 tione et conatu ad debite et devote celebrandum

Capitulum.

Septimo an debitā diligētia in discentione & examinatiōe predictōꝝ adhibuerit. Hec diligēter animadvertant sacerdotes cōcubinarij iuliores: crapulosi: ebriosi: & alij cōsiles i dānabili statu viuetes. P̄sentq; studiose q̄lū ad celebrandū accedant: & q̄ eos vltio diuina expectet

III

Sol.

Tanta requirit: q̄tam quis faceret in magno & arduo negotio: p̄ magna & ardua re lucranda aut graui in cōmodo vitādo: iuxta possibilitatē hūmāe fragilitatis. S̄n̄ si quis huiusmodi diligētia in p̄sciētie sue examinatiōe nō fecerit: indigne ad istiꝝ sacramenti celebrationē atq; sumptionē accedit: q; im̄paratus: & ita dñi cī corporis & sanguinis reus iudicabitur.

Dubiū.

V

Sol.

Quō possit quis esse aut fieri certus q̄ debitā & sufficiētē diligētia in p̄fecta discentiōe fecerit. Ex quo hic nō requirit̄ euident̄ certitudo: cū illa absq; diuina reuelatiōe h̄ri non possit: s; exigēt̄ solū certitudo moralis siue ciuilis: sicut in alijs agilibꝝ hūanis: p̄t̄ quis ex p̄babilibꝝ p̄iecturis post examinatiōē de debitā diligētia factā satis sciēre & certꝝ eē: an debitā diligētia fecerit v̄l nō fecerit in discussiōe p̄cedētū: hoc sufficit quē admodū etiā dictū est supra. ca. ii. arti. iij. de certitudine essendi absq; peccato mortali.

VI

Sol.

In quo consistat debita & sufficiētē p̄sciētie purgatio Talis consistit post debitā examinatiōē factā in peccatorꝝ p̄sertim mortaliū & aliorꝝ impedimētōꝝ si que p̄ discussiōē inuēta fuerint: totali & omnimoda remotiōe vel expulsione. Ad quā expulsione tria p̄cipue requirunt̄. Prīmū est vera & p̄fecta p̄tritiō & p̄ctōꝝ detestatio: p̄ quā quis deo quē offendit recōciliat̄. Secundū ē pura & integra p̄fessio. Tertiū est recta ac de

bita absolutio. Non enim sufficit quod accedens ad celebrandum sit per contritionem reconciliatus deo: sed exigitur quod etiam sit reconciliatus ecclesie: ut digne suscipiat sacramentum unitatis ecclesie: quod fit per absolutionem: quod prerequisite confessionem. Et ideo si quis post mortale commissum: quod tunc cumque contritus fuerit: accedat ad celebrandum absque confessione et absolutione: mortaliter peccat: nisi occurrat casus qui in dubio sequenti tangetur.

VII **Q**uid agendum si quis non possit habere copiam confessoris.

Sol. Si possit absque scandalo differre celebrationem differat quousque habuerit confessorem. Si vero imminet scandalum nisi statim celebret: tunc cum debita contritione et voluntate confitendi tunc oportuno celebret: ut scandalum evitet. Si tamen ex negligentia sua desit confessor: quem habere potuisset si debita diligentiam fecisset specialiter peniteat.

Dubium VIII **Q**uibus ornamentis prescientia celebraturi debeatur et adornata: ut digne et debite possit celebrare.

Sol. Necessarium est ut digne celebraturus accedat ornatus recta fide: debita intentione: et sufficienti conatu ad debite reuerenter et digne celebrandum.

Decens est etiam ut decoratus sit humilitate castitate: et iusticia: et ceteris virtutibus que per vestes sacerdotales significantur.

IX **Q**uomodo celebraturus teneatur dicere horas canonicas ante missam celebrationem.

Sol. Talis ad minus dicere tenetur ante celebrationem matutinas: alioquin mortaliter peccat. Ad alias autem horas canonicas non tenetur ante missam sub peccato mortali: nisi aliqua specialis constitutio vel approbata consuetudo eum ad hoc obliget.

Nihilominus congruum videtur ut etiam prime ante celebrationem dicantur. In ceteris attendenda est consuetudo ecclesie cathedralis vel regionis cuius est pars vel subditus.

Capitulum

X **Q**uæ sint aliqua alia specialiter dicenda vel agenda ante missæ inceptionem a celebraturo

Sol. In hoc attendenda est consuetudo diocesis vel religionis sue secundum quam si aliqua alia permittantur quæ ad decentiam: reuerentiam et deuotionem deseruiant decet ut ita obseruentur. Unde ubi consuetum est ut dicantur isti psalmi. Quam dilecta. Benedixisti. Inclina. Credidi. et De profundis: cum quibusdam precibus et collectis. Vel etiam quodam psalmi et orationes ad lotionem manuum et induitionem sacrarum vestium et ad accessum ad altare: non sunt ista a celebraturo omittenda vel contemnenda. Solet etiam permitti confessio generalis publica et osculatio altaris: apud quosdam thurificatio: precipue ante missas solennes: quæ suo modo etiam sunt obseruanda.

Dubiū.

Arti. II. **R**esoluens. XIII. dubia occurrētia circa dicenda et agenda in missa: modumque dicendi atque agendi.

I **Q**ue sint dicenda et agenda in missa et quomodo.

Sol. Generaliter illa dicenda et agenda sunt: et eo modo quo et in quo ordinatio ac consuetudo diocesis vel religionis celebrantis obseruat.

II **Q**uæritur sacerdos in missa debeat vel possit aliquid aliud dicere quam in libro missali continetur.

Dubiū. **Sol.** Magis expedit quod nihil aliud dicat: potest tamen cogitare aliqua deuotionem exercitātia. Si igitur affectum habeat ad aliqua dicenda: pertranserat illa cogitatio atque meditatio.

III **Q**uæritur verba canonis debeant dici secreta: sicut orationes in missa que secreta vocantur.

Sol. Sic: propter multas causas: quæ non est opus recitare

III **Q**uæritur cetera post canonem et secreta vel secretas: si populi accipiant. debeant alta et audibili voce dici.

Sol. Ita expedit fieri. Non enim absque causa rationabili ecclesia fecit distinctionem inter canonem et alia dicenda: hoc namque exercitant et edificant astantes. Si tamen solus ministrans astat: qui fortassis ut

apud quosdam religiosos consuetudine postea
 sit celebraturus: et sub ministratiōe se aliquale
 recolligat meditādo: nō videt̄ hac d̄cā necessa
 riū d̄z tñ nihilomin⁹ cōsuetudo loci observari.

V **Q**uādo in memorijs viuorum et mortuorū debe
 at aliquorū fieri nōminatio.

Sol. Nō est necesse. Si tñ celebrās ex noiatiōe corū
 lentiat deuotiōnē augeri: poterit noiare: cauē
 do nihilominus prolixitatē propter astantes.

VI **Q**uādo sacerdos cupiens aliquorū noiatiōem h̄re
 memoriā: possit ante celebratiōem hoc facere.

Sol. Expediūt ita faciat: presertim si publice et corā
 multis sit celebratur⁹: vel si multorū noiatiōem
 memoriā h̄re velit. Sicut etiā expediūt ut cele
 braturus habens desideriuū dicendi vel medi
 tanāi alia specialia pro deuotiōe maiori excitā
 da circa sumptionē sacramēti: hoc faciat ante
 celebratiōem: vel etiā sub celebratiōe si missa in
 notis cātetur: et tēpus aptū ad hoc habeatur.

Dubiū VII **Q**uādo requiratur attentio celebrantis circa di
 cenda et agenda.

Sol. Quēadmodū nō necessario requirit̄ actualis in
 tētiō: ut sup̄ius ca. iij. arti. iij. circa resolutiones
 tertij dubij dictū ē. Ita etiā nō necessario requi
 ritur actualis et cōtinua attentio: virtualis tñ sem
 per ē necessaria. Est aut̄ virtualis attentio: virt⁹
 quedā relicta ex actuali attentione preuia: et intē
 tione siue p̄posito perseverādi in tali attentione
 actuali. Et hec etiā sufficit. Nisi interrūpatur
 per actualē attentione sibi cōtrariā: siue volun
 tariā p̄uersionē vel euagationē ad alia. Verū
 tñ studiosam diligentiam adhibere debet cele
 brans ut actualē attentione retineat: et ne ad
 alia distrahatur: quā si q̄s debitā diligentiam non
 adhibeat a peccato nō potest excusari.

VIII **Q**uādo ad debite et digne celebrandū: requirit̄ de

Sol.

notio in celebrante.

Deuotio duobus modis potest accipi. Primo pro voluntate prompte tradendi se ex dilatione ad ea que pertinent ad dei famulatum. Secundo pro fervore dilectionis: quomens cum quadam suauitate et delectatione eleuatur ad deum. Et secundum utrumque modum duplex potest esse deuotio. Quedam enim est actualis: quando scilicet actualiter voluntas propter se traditur diuino obsequio: vel mens actualiter feruet in dilectione. Alia est virtualis: ut cum ex actuali et preuia deuotione: relinquitur quedam virtus que ad actus sequentes concurrit. Circa actualem deuotionem duo sunt consideranda scilicet deuotio ipsa: et conatus ad acquirendam eam. Circa officium etiam missae duo attendenda sunt: scilicet missae celebratio: et ad celebrandum debita preparatio. Sacerdos itaque celebraturus in preparatione circa examinationem et probationem suam: tenetur habere deuotionem primo modo dictam actualiter: hoc enim est preparare animum. De hac deuotione videtur esse intelligenda glossa. I. Cor. xi. dicens. Indignus est: qui non deuota mente accedit ad eucharistiam. Ad deuotionem vero secundo modo dictam actualiter habendam non tenetur. Ille enim fervor dilectionis a domino gratuite datur. Unde aliquando desideratur dari: denegatur: vel datus subtrahitur alicui: secundum quod dispositio eius meretur: vel saluti sue dominus nouit expedire. Verumtamen celebraturus tenetur toto conatu illum fervorem desiderare: et possibilem diligentiam adhibere: faciendo totum quod in se est ut sibi deest. Vitando omnem teporem: distractionem et euagationem mentis expellere: et si aliquid huiusmodi occurrat: deliberate non tenere: hoc enim faciendo: non censetur indignus sed sufficienter deuotus accedere. Unde si potest ille fervor ei non datur non debet propter hoc a celebratione abstinere: sed absque scrupulo celebrare. In ipsa autem celebratione non requiritur de necessitate deuotio actualis primo modo accepta: sed sufficit et etiam requiritur virtualis ex actuali procedente relicta. Licet etiam non requiratur actualis deuotio secundo modo dicta: eo quod non est in libera potestate non.

frat: requirit tñ & sufficit desideriu cū possibili conatu
actuali ad acquirendū illā deuotionē: ita q̄ celebrās fa
ciat qd̄ in se est. Cor: sursum eleuādo: put r̄ ipe aīrātes
excitat & hortatur cū dicit. Sursum corda. Circa qd̄
dicit Ciprianus papa: vt habet̄ de pse. di. i. qñ. Ideo sa
cerdos prefatiōe premissa parat fratrum mēres dicēdo
Sursum corda: vt dū respōdet plebs. Habemus ad
dñm: admoneat̄ nihil se aliud q̄ dñm cogitare debere
Claudat̄ cōtra aduersarium pectus: & soli deo pateat:
nec ad se hostem dei venire patiatur. Hec ibi.

IX. **Q**uādo celebrās debeat stare capite discooperto
Sol. Sic: vt habet̄ de pse. di. i. c. nullus. Nisi occurrat
rationabilis causa cooperiendi. Vnde si quis
absq; tali causa stet coopertus: grauiū peccat:
vt habetur ex eodem capitulo.

X. **I**n quo debeat fieri ablutio post sūptionē sāguis.
Sol. Cum vino: vt habetur in ca. ex parte de cele. mis.
Cuius ratio inferius ultimo capitulo reddet̄.

Dubiū.

XI. **Q**uādo sacerdos post missam inceptā licite possit
desistere: officium nō perficiendo.

Sol. Nō pōt nisi occurrat aliq̄ rōnabil' & sufficiens cā.

XII. **Q**uid agendū si sacerdos post missam inceptā
moriat̄: vel in talem infirmitatē aut debilitatē
incidat: vt nō possit perficere.

Sol. Si aliquod istorū cōtingat ante p̄secrationē: nō
ē necessariū q̄ missa p̄ aliū p̄ficiat̄: potest tñ fie
ri si asit alius sacerdos dispositus. Et ille inci
piat vbi prior dimisit quod si nesciat: potest in
cipere a p̄ncipio. Si vero aliq̄ p̄dictorū cōtin
gat post p̄secrationē corporis & ante cōsecratio
nē sanguinis: vel post cōsecrationē vtriusq;
tūc debz suppleri & p̄fici missa p̄ aliū dispositū

Si aut̄ p̄tingat hoc in p̄latiōe verborū cō
secratiōis corporis: verbis iā in parte p̄nunci
atis: similiter p̄ficiat̄ p̄ aliū: qui incipiat ibi
Qui p̄dicat. Et si illud cōtingat in p̄secratiōe

sanguinis incipiat ibi. Simili modo. Sic etiam agendum videtur cum dubitatur: vtrum prior sacerdos inceperit verba consecrationis proferre et non perfecit. Nec reputandum est tunc fieri iterationem. Quia non intelligitur iteratum: quod ambigitur esse factum.

XIII. Quid agendum si celebrantis sanguis per nares erumpat: vel fluere incipiat.

Dubiū.

Sol. Pausare debet reclinando vel sedendo: donec fluxus cesserit. Cauere autem debet ne vestes vel aliquid sacra per sanguinem contaminent: recipiendo illum vel in aliquo vase vel panniculo per discretiōis sue melius conuenire videtur. Si autem ille fluxus restringi non posset: neque sacerdos officium perficere tunc agendum est vt in casu dubii precedentis.

XIII. Quid si sacerdos omittat aliquid vel aliqua de dicendis vel agendis in missa.

Sol. Si obseruet ea que necessario ad consecrationem requiruntur: consecrat: sed tamen grauius peccat si sciens omittat aliquid notabile ex institutione vel consuetudine ecclesie ad hoc officium requisitum: vt puta missam introitum. Epistolam. Euangelium: vel aliud huiusmodi.

Si autem aliquid modice reputationis: vel ex negligentia aliquid omittat: minus peccat. Diligentissime tamen cauere debet ne contingat.

Art. III. Resoluens. III. dubia que occurrunt circa dicenda: agenda: et cauenda post missae celebrationem.

Dubiū. I. Vtrum aliqua specialiter sint dicenda post missae celebrationem.

Sol. Sic: primo namque et ante omnia: dicende sunt corde et ore: debite et deuote gratiarum actiones. Cum enim vt et ipse celebrans in ipsa oratione prestat dignum et iustum sit atque equum et salutare vt semper et vbiq; domino gratie agantur. quia in nullo loco vel tpe nobis beneficia sua clementer largiri cessat: dignissimum: iustissimum et equissimum est: vt hoc fiat post beneficij perceptio

nē: et tātō diligētī⁹ atq; deuotius: q̄to inter oīa
bñficiab⁹ a deo collata: illō vnū de maximis
habet. Nō solū autē ideo gr̄as agere d; celebrā
ne ppter ingratitudinē de tātō bñficio graui⁹
iudicet a dño: s; et vt de tali gr̄as debitas exhibē:
potior bñficioꝝ dign⁹ efficiat: et p̄cipue vt
ad crastinā celebrationē: vel saltē spūales istius
sacramēti sūptionē ad quā sp̄ tenet esse dispositus:
p̄paratio: reddat. Sp̄ enī celebratio p̄ce
dēs: dispositio ac p̄paratio esse d; ad sequentē.

Magis autē attēdēda ē in huiusmodi gr̄az acti
one feruida cordis deuotio q̄ plura labioꝝ ofo

II **Sol.** **Q**uā post celebratiōz aliq̄ et singularit̄ sint agēda
Sic: debet enī is q̄ celebravit in oīb⁹ timore vir
tuose et exēplarit̄ se h̄re: et in bonis occupatiōib⁹
exercitijsq; salutarib⁹ p̄solationē et delectatiōez
querere: vt in meditādo: p̄sallēdo: orādo: studē
do: scribēdo: legēdo: docēdo: et horas canonicas
debite p̄soluēdo. Ita vt et diabol⁹ nūq̄ eū ocio
sum inueniat: et ad futura dona paratio: fiat.

Dubiū. III **Q**ue sint sacerdoti post celebrationē cauenda.

Sol. Maxime cohibēda est lingua: ne loquat̄ leuia:
inutilia: scurrilia vel dolosa verba. Sic etiaz vi
sus ne videat vana. Et suo modo sensus ceteri
sunt custodiendi: p̄cipue etiā crapula et ebrie
tas fugienda: ioci et ludi vitandi. Et vt hec fa
cili⁹ fieri possint: studēdū est: vt dicit b̄tus Gre
gori⁹. vt semp̄ animus in suo p̄dere et vigore
seruet̄: ne postea eū fluxa cogitatio dissoluat: ne
vana leticia mentē subrepat: et lucrū p̄punctio
nis aīa p̄ incuriā fluxe cogitationis perdat.

III **Q**uā statim post missē celebrationem: sit co
medendum vel bibendum.

Sol. De iure nō debet fieri. Vnde in cano. tribus: de
consec. dist. ij. dicit̄. Si mane dñica portio editur
vsq; a sextā ieiunent ministri qui eā sumpserūt

Capitulum

Et si tertia vel quarta hora acceperint: ieiunent usque ad vespereas. Sed consuetudine hoc ius non fuerat: propter reuerentiam tamen tanti sacramenti: dignum est ut a cibo et potu abstineant donec debite gratiarum actiones sint redditae: et ita etiam inter eas species sacramentalis verisimiliter existimetur corrupte.

Capitulum VII. de dubijs occurrentibus circa materiam ad consecrandum aptam: videlicet panem et vinum. VI. continet articulos.

Arti. I.

Resolues. VI. dubia. que incidunt circa panem consecrandum siue hostiam antequam consecretur.

I. Quis et qualis debeat esse panis: ut consecrari et ex eo confici possit corpus christi.

Sol. Debet esse triticeus: aqua naturali confectus: et azymus. id est non fermentatus.

Dubium II

Quid agendum: si sacerdos percipiat panem non esse triticeum: vel alia aqua quam naturali confectum aut fermentatum.

Sol. Si aliquid istorum percipiat ante inceptionem canonis: panem illum remoueat: et aptum apponat. Et si ne alicuius repetitio precedat. Si post inceptionem canonis et ante verba consecrationis: remoueat ut dicitur. et canonem reincipiat: hoc videtur tutius et convenientius. Si post verba consecrationis panis: et siue ante siue post consecrationem sanguinis: ante tamen summptionem panis: remoueat ille panis: et recipiat aptum: atque consecret: ut dicitur. Panis vero supra quem prolata sunt verba consecrationis reuerentiam tractetur et sumatur a celebrante post summptionem sanguinis vel a ministrante. Si post summptionem illius panis et ante summptionem sanguinis recipiat de nouo panem aptum et consecret: ut dicitur. atque sumatur non obstante quod ieiunium sit solutum per summptionem panis non consecrati. quia preceptum de perfectione huius sacramenti maioris est ponderis quam preceptum quod hoc

sacramentū aieionis sumat. Si post sumptio
nē sanguinis reponat nouus panis aptus. vt
supra. ⁊ nouū uinū ⁊ cum repetitiōe canonis
fiat noua p̄secratio utriusq; atq; sumptio ne sa
cramentum maneat imperfectum. Si uero
panis aptus ⁊ debitus haberi non posset ante
consecrationem deseratur missa incepta.

III Quid agendum si panis appositus percipiatur
esse corruptus.

Sol. Quia panis corruptus dicitur q̄ substantiā ⁊ sp̄m
panis p̄didit vel ex putrefactione vel uetustate
vel alio huiusmodi q̄d̄ p̄cipi potest cum cōtinui
tas soluit: ⁊ sapor: odor: color: aliaq; accidētia
mutata sunt. Ideo nō est panis neq; p̄secrabilis.

Dubium.

Si ergo percipiatur aliquo modorum circa
precedens dubium expressorum. agatur etiam
eo modo quo ibidem dictum est.

III Quid agendum si panis non fuerit appositus
vel post appositionem ablati. Et non percipi
atur donec ueniatur ad uerba consecrationis.

Sol. Apponatur panis aptus. Reperatur canon ⁊ fi
at consecratio illius.

V Quid agendum si panis sit dispositus ad corruptio
nē. sicut notari p̄t̄ ex aliq̄li mutatiōe saporis uel
odoris. uel si habeat foramē uel fracturā aut ab
lata sit aliq̄ particula. uel nō sit rotundus ut mo
ris ē: uel habeat maculā aut aliū defectū p̄silez.

Sol. Si aliquis istoz casuū occurrerit ⁊ percipiatur an
te cōsecrationē p̄pter reuerentiā sacramēti re
moueat panis ille ⁊ apponat ali⁹ apt⁹. Si
aut̄ alius h̄ri nō possit p̄cedat nihilominus in
missa ⁊ perficiatur nisi defectus in pane adeo
notabilis fuerit q̄ graue scādalu astantiū timē
dum sit si p̄cedatur. Si uero post cōsecratio
nē percipiatur talis effectus: aut in ipsa conse
cratiōe p̄cedatur ⁊ perficiatur officium.

Dubiū. VI **U**trum in aliquo casu sacerdos licite possit legere vel cātare missam ⁊ nō cōsecrare panē: siue conficere corpus xp̄i.

Sol. In nullo casu licet. Grauius enī peccat ꝑ s̄p̄ter criminofus qui se celebrare simulat ⁊ nō celebrat: q̄ si celebraret. Proius itaq; falsa remedia sunt abiiciēda: q̄ sūt veris picul' grauiora.

Arti. II. **R**esoluens. VIII. dubia q̄ occurrūt circa panē consecratū siue corpus xp̄i ante sumptionem.

I **U**trū sacerdos cōsecrans panē: teneat sumere.

Sol. Quoties sacerdos cōsecrat: tenetur sumere.

II **U**trū in ꝑdicto casu teneat semp totū sumere.

Sol. Nō semp teneat. Si enī sacerdos ꝑsecret plures hostias ꝑ viatico ifirmoz reseruādas: v' alius ꝑ tūc dispēsandas: nō teneat nisi vnā sumere.

Dubiū.

Si etiā aliquis sub missa incidere in infirmitatē vbi imineret periculū mortis: ⁊ nō haberetur alia hostia cōsecrata: d; sacerdos illā quas ipse sumptus erat totā diuidere: ⁊ ꝑtē infirmo dare. Si etiā post sūptionē sanguinis ⁊ ablu-tionis reperiret aliq̄ notabilis ꝑricula hostie cōsecrate vel tota hostia consecrata: reseruari debet ⁊ nō ꝑ tūc sumi: vt infra tāgetur.

III **Q**uid agendū: si deprehēdant aliquę particule super corporali: palla vel patena: que de hostia consecrata sint resolute.

Sol. Diligēter recolligant ⁊ sumant cū hostia sumēda vel sanguine ante sumptionē ablu-tionis.

III **Q**uid agendū si ꝑpter frigus aut aliā causam accidentalē hostia vel pars eius ceciderit in calicem de manu sacerdotis.

Sol. Si tota hostia incidere, nihiliter adū est sed obseruatis ceteris obseruandis: sumat simul cū sanguine. Si vero pars aliq̄ in manu remanserit: frangat illa: ⁊ pars vna mittat in calicem ⁊ procedatur vltimus more consueto.

V Quid agēdū: si ceciderit hostia p̄secrata v̄l p̄sei
sup̄ terrā: v̄l lapidē: v̄l p̄nū: aut aliud cōsile.

Sol. Statim reuenter leuet: ⁊ reponat illud vnde
cecidit: per̄q̄raturq; diligēter si aliqua particule
de hostia resolute ibi remāserint: que cōsimili
ter leuētur. Deinde locus vbi hostia iacuit ra
datur: ⁊ abrasa cōburant: cineresq; in sacra
rio reponant. Et si locus nō possit cōueniēter
statim radicē cūsignet: ⁊ cooperiat ne pedib⁹
tangatur: donec cōmoderadi possit. Si vero
super p̄nū: v̄stem aut aliud huiusmodi ce
ciderit: diligenter excutiat pars illa vbi iacuit
super corporeale vel patenam poterit insuper
lanari: ⁊ aqua lotionis in piscinam mitti. Et
vbi occurreret casus q̄ sacerdos nō posset cō
ueniēter vel sine graui scandalo leuare: vel si
esset periculū in mora: vt timeret q̄ aial b̄u
tū aut puer sumeret: vel pedibus conculcaret
v̄l aliud huiusmodi: tūc debet reuenter leuari
a ministrante: vel alio etiā laico si nō asit alius
sacerdos: ⁊ porrigi ad manū celebrantis.

Dubiū.

VI Quid agēdū: si sacerdos casualiter tangat ho
stia cū naso: mēto: barba: veste vel alio h̄mōi.

Sol. Si notabiliter tetigerit ita vt verisimiliter time
ri possit q̄ aliqua particula minima hostie ibi
dem māserit adherens: statim post sumptionē
hostie vel ante si cōmode fieri possit: fricet euz
extremitate patene sup̄ corporeale illa pars nasi:
menti vel illius quo tacta fuit hostia. Deinde
excutiat corporeale sup̄ patenā: ⁊ si aliqd̄ ibi appe
at d̄ hostia: sumat vel mittat in calicē: ⁊ sumat
cū sanguie: ⁊ nihilomin⁹ post abluionē digito
rū: discrete lauet vel humectet cū digito eadē
pars rei contacte: ⁊ abstergat cū p̄nuculo ab
ster suo quo calix abstergi solet. Si euz veste
aut alio cōsimili tetigerit: excutiat p̄s illa sup̄

patenam vel corporale et agatur ut supra.

VII **Q**uid agendum si hostia consecrata per vetum vel alio quo alio modo fuerit amota de altari et amissa.

Sol. fiat diligentissima perquisitio ad inveniendum hostiam: que si inuenta fuerit: reverenter reponatur et procedatur in missa. Si vero inveniri non possit accipiat nova hostia: et reincipiat canon et consecretur: deinde procedatur modo consueto.

Dubium.

VIII **Q**uid agendum: si consumendum est sacrum corpus christi miraculose appareat sub specie carnis vel pueri vel aliqua alia non convenienti humane refectioni.

Sol. In tali casu non est sumendum. Nec propter hoc sacerdos efficit transgressor precepti quo mandatur: ut sacerdos consecratus sumere debeat consecratum quod que miraculose fiunt: legibus non subduntur.

Art. III. Resolvens. VII. dubia circa panem consecratum siue corpus christi post summptionem occurrentia.

I **Q**uid agendum sit: si in summptione sanguinis remaneat pars hostie in fundo calicis.

Sol. Cavendum est ne infundatur vinum ut cum illo sumatur: quod si cum vino sumeretur. ex quo vinum citius descenderet in stomachum et perveniret descensum illi propter hostiam: tunc iam solutum esset ieiunium: et ita sacerdos non ieiunus sumeret: quod in hoc casu fieri non debet: cum aliud et facile remedium haberi possit: hoc videlicet ut digito consecrato ducatur illapsus ad labium calicis et inde sumatur: postea digitus sugatur et abluatur cum vino et illud etiam sumatur.

Dubium.

II **Q**uid agendum: si post summptionem sanguinis repiantur aliquae particule siue reliquie resolute de hostia.

Sol. Si certum sit quod sint resolute de hostia consecrata et repiantur ante summptionem ablutiois statim sumantur. Si post summptionem ablutiois reperiantur: et sit aliqua ita magna quod possit absque periculo tractari et reservari: tunc reservetur usque ad primam celebrationem: in qua cum hostia sumatur.

nisi graue scādalu timeat euenire ex refuatiōe
 Si aut oēs sint a deo parue q̄ absq̄ periculo
 tractari & reseruari nō possint: tūc sumant nō
 obstāte q̄ prius sumpta sit ablutiō: q̄ d̄iū sa
 cerdos ē in actu p̄fectiōis sacramēti & recolle
 ctiōis reliquiā: quicquid sit: d̄i fieri mox & in
 cōtinētū: nullo actu cōtrario intermedio: id est
 quasi simul sumeret omnia ante q̄ censeat nō
 ieiunus. Vbi etiā solutū eēt ieiuniū: nō obsta
 ret: q̄ p̄ceptū de perfectione sacramēti maius
 est: vt supra patuit. Cautū tñ videt vt ante ab
 lutionē reliquie diligēter perquirant & recolligatur atq̄ sumant. Si vō dubiū sit vtrū re
 liquie iste resolute sint de hostia cōsecrata vel
 nō cōsecrata agat vt dictū ē: cū hac tñ genera
 li intentiōe ac conditiōe si sint cōsecrate.

III Quid agendum si post sumptionem sanguinis
 reperiatur aliqua hostia integra.

Sol. Si certū sit q̄ sit cōsecrata & reperiaf ante sum
 ptionē ablutiōis: statim sumipōt: vel reseruari
 Sic etiā agēdū ē: si supmāserit aliqua hostia
 de eis quibus alij cōdicauerūt. Si post sumptio
 nē ablutiōis inueniaf: reseruet p̄ viatico: vel i
 sequenti celebratione sumatur. Si vero dubiū
 sit. an sit consecrata: agatur eodem modo: cū
 haec tamen conditiōe: si sit consecrata.

Dubiū IIII Quid agendū: si quis post sumptionem corpo
 ris christi statim patiatur vomitus.

Sol. Reuerēter recolligant species panis si discerni
 p̄nt: & reponant in sacrario: vel sumant ab alia
 quo: si saltim alit aliq̄s ad sumēdū dispositus
 absq̄ nausea: & ea in q̄b̄ inuēte fuerint species
 cōburant: & cineres in sacrario recondantur.

V Quid agendum: si quis post sumptionem ex infir
 mitate statim emittat per secessū qd̄ sumpsit.

Sol. Recolligant spēs: & fiat sicut i casu p̄cedētis dubij

Dubiū. VI **Q**uid agendū: si hostia consecrata ⁊ reseruata reperiatur putrefacta: vel aliunde corrupta.
Sol. Reuerenter tractet: ⁊ in sequenti misse celebratiōe sumat post sumptionez sanguinis. Si uero sumi non possit: recondatur in sacrario.

VII **Q**uid agendū: si hostia consecrata comesta fuerit a mure vel alio bruto animali.
Sol. Si animal istud statim apprehēdi possit. aperiat̃tur corpus eius: ⁊ diligenter perquiratur tam in ore q̃ in testinis: si aliquę species inueniri possint: que si inueniātur: recolligantur ⁊ recōdantur in sacrario. Corpus uero animalis cōburatur: ⁊ cineres similiter recondātur.

Arti. III. Resoluēs. XIII. dubia circa uinum priusq̃ cōsecratur incidentia.

Sum.

I **Q**uod et quale debeat esse uinum: ut sit aptum ad consecrandum. //

Sol. // Debet eē uinū vitis de uua expressum: et ideo n̄ pōt hoc sacramentū cōfici in

Aqua uinata seu aqua superfusa super aceros uuaꝝ post uinum expressum Agrestio: id est succo d̄ uua immatura expresso. Aceto.

quia non est uinū.

Dubiū.

Dino **A** Malo granataꝝ **A** Mororum. **A** Cerasorum. **V**itis adhuc in

q̃ nō ē uinū.

uua cōtento: q̃ nō est expressum de uua: unde magis habet rationē comestibilis: q̃ potabilis

II **Q**uid agendū: si loco uini fuerit aqua vel alius liquor positus in calicem.
Sol. Si sacerdos hoc percipiat ante cōsecrationē p̃

nis: & vinū habere nō possit: missam deserat imperfectā
 Si autem vinum habere possit: effundat prius liquorem: & imponat vinū cum aqua: pcedatq; ulterius nī
 hīl repetendo. Si vero pceptat post consecrationē panis & ante cōsecrationem calicis: vinū nō possit habere: pcedat nīhilominus corpus xpī sumēdo absq; sanguine: & missam terminādo. Sed si possit habere vinum: effundat liquorem: & preparat calicem vt supra: pcedatq; ad consecrationē calicis. Incipiēdo ibi. Simili mō. nīhil repetēs de prius lectis. Si aut pceptat hoc post consecrationē calicis & ante sumptionē atq; divisionem hostie: tunc effundat illū liquorem in aliud vas: qui postea ppter reverentiā verborū psecratiōis sup ipm patroz: mittat in piscinā. Imponatq; vinum aqua mictū in calicē: quo facto accedat ad consecrationem sanguinis reincipiēdo ibi. Simili modo. & deinde pcedat more consueto. Vbi vō vinum haberi non possit: sumendū ē corpus absq; sanguine. vt in casu pcedenti. Et ita etiā in sequētibus agēdū ē: si vinū haberi nō possit. Sed si hostia sit diuisa: & pars missa in calicem: tunc caute extrahat illā partē: & reponat sup patenam: & liquorem effundat in aliud vas: quem postea sumat post abluionē: vel in sacrario recondat: ppter reverentiā hostie consecrate impositae in ipz. Deinde imponat vinū cū aqua: & reincipiat vbi prius: pcedendo ad cōsecrationē sanguinis. Et quia illa pars hostie q̄ extracta ē de calice nō potest bene tractari ppter humectationē: ideo capiat aliā partē hostie nō humectatam: & cū verbis ac signis consuetis mittat in calicem partē vero humectatā sumat cū alia parte non humectata: & pcedat ulterius more solito. Si vero p̄dicuz liquorem pceptat post sumptionē corporis: ante tamē sumptionē & gustationē istius liquoris indebit: tunc sicut prius extrahat partem hostie missaz in calicē: & reponat super patenā: & faciat cum liquore vt prius. Imponatq; vinū cū aqua: & consecret sanguinē: reincipiēs

Dubium.

*alms.
low ablu
tio nos.*

*volu
lution*

ata re
a:
ebriati
Sivo
ta fue
peria
tam
nemri
recō
s cōe
secre
tum
ū.
ū.
us
pa

Capitulum.

do ut supra. Et ubi faciēda sunt signa sup cali-
cē cū hostia anteq̄ dī z etiā cū dicis. Pax dñi
z c. faciat signa illa absqz hostia sup calicē. In
ceteris pcedat more solito: tandē sumat prez
hostie humectatā z postea sanguinē: z missas
pficiat vt cōsuetū est. Sed si liquore illū sume-
re incepit: z adhuc in ore teneat vel prē deglu-
tierit: dū mō ps hostie i calice remāserit: emit-
tat discrete ex ore in aliud vas. z extrahat prē
hostie: z agat cū liquore z ceteris vt in calū pre-
cedēti. Si aut etiā prē hostie in os suscepit nō
tū trāsglutierit: discrete z caute totū emittat ex
ore in calicē: deinde extrahat ptem hostie vel
pticulas ei⁹ si in pticulas resoluta fuerit. z fa-
ciat in ceteris vt supra. Si vero prē hostie cū
liquore sumpserit: tunc nisi graue scandalū ti-
meatur: apponēda est alia hostia cōsecrāda: z
calix cum vino z aqua preparādus: z reincipi-
endū est a canone z vtrūqz psecrandū atqz su-
mēdū. Sed si graue scādālū timeat ex appo-
sitiōe noue hostie: tunc solū pparet calix cū vi-
no z aqua z icipiat ab illo loco. Simili mō: z
cōcludatur cū istis verbis: hec quotienscūqz
feceritis in mei memoriā facietis: z statim san-
guis sic cōsecrat⁹ sumat. Nec obstat in istis
casibus: solutio ieiunij. q: preceptū perfectiōe
sacramēti maius est q̄ preceptū de ieiunio: vt
supra dictū est. In oib⁹ etiam dictis casib⁹
cum talia cautela z discretionē agēdum est: vt
q̄tū fieri poterit scādālū euitetur. Vnde neqz
hostia neqz calix iterato eleuari debet: si pu-
facta fuerit eleuatio.

Dubiū. III Quid agendū: si impositū sit vinum corruptū.
Sol. Quia vinū corruptū specie vini atqz substantiā
amissit. sicut mutatio accidētium demonstrat.
Ideo nō est psecrabile. Cū ergo percipit esse

corruptum aliquo modoꝝ expressoꝝ in prece-
denti dubio: agatur vt ibidē expositum est.

III **Q**uid agendū si vinū nō sit impositū calici: neqꝫ
aliquis alius liquor: sed dimissus sit vacuus

Sol. Quācito percipiē imponendum est vinū aqua
mixtū & ulterius procedendū. Si autē vinū ha-
berī non possit: & fuerit ante cōsecrationē panis
tūc missa deserať imperfecta. Si vero cōse-
cratio panis facta sit: procedatur in missa: vt circa
hūc dubium huius articuli tactum est.

V **Q**uid agendū si vinū sit dispositū ad corruptio-
nē nō tñ corruptū. vt si accelcat. vel si sit pendu-
lū aut fetidū imūdū aut aliū p̄ se hñs defectū.

Sol. Si percipiat̄ ante cōsecrationē calicis remone-
atur & apponat̄ vinū aptū si haberi possit. Si
autē haberi nō possit: vel si percipiat̄ post cōse-
crationē: p̄cedatur & perficiatur officium.

Dubiū. VI **U**trū in musto possit confici hoc sacramētū.

Sol. Potest p̄fici: sed non debet si nō sit desecatū vel
purificatū. nisi necessitas cogat: qua cogente:
posset etiam exprimi de vva in calicem.

VII **U**trū vino cōsecrādo possint vve itegre p̄misceri.

Sol. Hoc fieri nō debet quoniam phibitū est. vt habet̄
de cōse. di. ii. didicimus. Neqꝫ p̄misceri des-
bet mustū et vva pressum in calicem.

VIII **U**trū p̄fici possit hoc sac̄m in nectare siue vino
cōdito: aut per species aromaticas collato.

Sol. Quādiu natura & species vini manet: pōt cōfici
non tamen fieri debet: nisi in casu necessitatis.

IX **U**trum possit confici in vino puro absqꝫ com-
mixtione aque.

Sol. Potest: sed non debet. Vnde si sacerdos ante
cōsecrationem deprehendat aquaz non esse
commixtam: statim cōmiscere debet.

X **Q**ue & q̄lis debet esse aqua: q̄ vino p̄miscenda ē.

Sol. Aqua debet esse naturalis siue elemētalis & pura

XI Quanta debeat aqua vino admisceri.

Sol. Tā modica d̄y poni: vt vinū in sua natura ⁊ spe-
cie possit permanere. Si. n. a natura sua muta-
ret: n̄ possz ꝑfici. Dñ vna gutta aq̄ quātūcūqz
pua: dūmō debito tpe fuerit imposita vt possit
fieri mixtio: sufficit: ⁊ ꝑcipue si vinū sit debile.

XII Vtrū sufficiat q̄ aqua fuerit admixta vino ad
huc existente in dolo.

Sol. Nō sufficit. Quia enī cōmixtio illa sacramenta-
lis est. Ideo fieri nō debet anteq̄ misteria in-
choent: vel fiat ꝑparatio ad inchoādum: ⁊ ad
tardius imminente oblatione: vt possit fieri trās-
mutatio aque in vinum.

Dubiū **XIII** Vtrum quis licite possit nō consecrare vinum:
facta consecratione panis.

Sol. Nō potest licite: perfecta enī debēt esse sacramē-
ta. Christus aut̄ hoc sacramētū sub speciebus
panis ⁊ vini instituit: vnde vtrūqz offerri cōse-
crari: ⁊ sumi debet.

XIII. Quid agendū: si sacerdos deprehēdat vinum
esse cōgelatū in calice cum vult cōsecrare.

Sol. Sacerdos curas adhibere debet ut resoluat: vel
per applicationē prunarū: aut panni calefacti
v̄l manuū calefactarū aut ꝑ infusionē vini cale-
facti vt recipiat rōnē actualē por⁹. Si tamen
non resolveret. nihilominus posset ꝑfici: quia
per cōgelationē natura vini non est corrupta.
Hoc tamē caueri debet quantū fieri potest.

Arti. V. Resoluēs. VIII. dubia que circa vinū consecratū siue
sanguinē xp̄i ante sumptionē occurrūt.

Dubiū. I Quid agendū: si sacerdos post cōsecrationē re-
colat vel deprehēdat aquā nō fuisse admixtas
vino: vtrū videlicet adhuc debeat admiscere.

Sol. Nullo mō debet aquā vino ꝑsecrato admiscere.
quia sequeret̄ corruptio sacramētū: ad min⁹ in
aliquap̄te: qđ caueri debet: si fieri possit. Sed

precedat sine admixtione aque. Admixtio. n. aq̄
nō est de necessitate p̄secratiōis: sed p̄secrantis

II **Q**uōtīscūq; p̄secrat teneat sumere sanguinē.

Sol. Quotīscūq; p̄secrat teneat sumere: nisi irremediabile impedimētū superueniat. Si tamē alius sacerdos non celebrās cōmunicādo sumat corpus xp̄i talis non debet sumere sanguinem sed vinū nō consecratū post sumptionē corporis.

III **Q**uid agendum: si sacerdos ex quacūq; causa non possit sumere vinum: et ita etiam neq; sanguinem sumere valeat.

Sol. Si sacerdos sciat vel p̄babiliter timeat q̄ nō possit absq; nausea et periculo vomitus vel alio in cōuenienti: tātū vini sumere q̄rū ad p̄secratiōnem necessariū est: non debet celebrare. Et si missam inceperit et nōdū consecrauerit corpus inceptā deserat. Si autē post cōsecrationē corporis et ante cōsecrationē sanguinis sentiat vel timeat se non posse sumere sanguinē p̄t̄ nausea et inspectiōe vel odore vini p̄secrati vel alio huiusmodi accidere: non debet cōsecrare sanguinem. Sed debet p̄cedere sicut in illo casu ubi post cōsecrationē panis calix de p̄bendit̄ vacuus vel liquore nō p̄secrabilī paratus et non potest vinū debitū haberi ad cōsecrādū: putratum est superius articulo quarto in solutione secundū dubiū. Si vero post cōsecrationē sanguinis et p̄cipue circa tempus sumptionis eius hoc sentiat vel timeat: tutius ē q̄ nō sumat: sed reuerēter atq; diligenti reseruet vsq; ad p̄ximā celebrationē. In qua post sanguinē tunc consecratū et sumptum sumat illum reseruatū.

III **Q**uid agendum: si cum sumi debet sanguis: species vini sit congelata.

Sol. fiat resolutio aliquo modoꝝ tactoꝝ superius circa dubiū. xiiij. articuli. iij. hoc tū obseruato: q̄

Dubiū

Capitulum

nullo modo supinfundat vinū calefactū eadez rōne q̄ nō debet admisceri aqua vino p̄secrato vt circa primū dubiū huius articuli dictū est.

V **Q**uid agendum: si musca vel aranea aut aliud huiusmodi ceciderit in sanguinem.

Sol. Animal illud caute debet capi: et diligenti lauari et cōburi: et ablutio cū cinerib⁹ in sacrariū mitti. Et si absq; horrore et piculo sumi possit sanguis sumatur more cōsueti. Si autē p̄pter horrore vel periculum vel timorem vomitus sumi non possit: tunc debet effundi in aliud vas ad hoc aptū: et cum reliquis reseruari. Nihil enim abominabile sumi debet occasione huius sacramenti. Et tunc ne sacramentū maneat imperfectū: debet aliud vinū aqua mixtū in calicē poni. et vlteri⁹ p̄cedi eo modo quo superi⁹ circa. ii. dubiū articuli. iiii. expressus est: s̄m q̄ ante vel post sumptionē corporis hoc deprehenditur.

Dubiū

VI **Q**uid agendū: si sacerdos ante sumptionē sanguinis deprehendat venenum esse immissum.

Sol. Nullo modo debet sumere: nec alteri dare: ne calix vite vertatur in mortem. Sed debet infundere in aliud vas aptum: et vlteri⁹ procedere modo in precedenti dubio expresso.

VII **Q**uid agendum: si sanguis effundatur per negligentiam nō ex toto: sed ex parte: vel aliquid s̄m lauerit de calice.

Sol. Quocūq; sanguis ceciderit extra calicē: statim et reuerēter colligat̄ discretiori modo quo fieri poterit: et in calicē refundatur. Si autē recolligi nullatenus possit: cito labatur vel sorbeatur aut sugatur per sacerdotē: ne vel defluat vs̄ imbibatur rei super quā cecidit. Nec obstat si nō dū sumpsit corpus christi: q̄ necessitas hic cogit vt sanguis sumat̄ ante corpus. Vbi vero sacerdos nō possit hoc tā celeriter facere: vel vbi

de hoc graue scādālū tūmeret si p̄ hoc face-
 ret tūc pōt ⁊ debet ministrās ad missā: si saltē
 sit disposit⁹ ad min⁹ per verā p̄tritionē ⁊ pro-
 positū p̄ntendi ⁊c. hoc facere. Et p̄cipue: si ce-
 lebrās vbo vel signo id iubeat. Et si ministrās
 nō fuit disposit⁹: poterit ⁊ d̄ hoc ali⁹ disposit⁹
 facere: et si sit laic⁹: necessitate ad hoc cogēte.
 Ad deli⁹ ē enī id facere q̄ q̄ enormis irreueren-
 tia fieret sac̄o: v̄puta q̄ canis v̄l aliud aīal in-
 cipiāt labere v̄l de sup̄ mingerē: aut q̄ pedib⁹
 p̄culceat: aut alia h̄mōū irreuerētia abominabi-
 lis p̄tingat. Si p̄terea sanguis ceciderit i trā
 v̄l sup̄ tabulā aut aliud h̄mōū: post actionē eoz
 q̄ iā dicta sūt: radat loc⁹ quē tetigit: ⁊ qd̄ abra-
 sum fuerit p̄burat: ⁊ cinis i trā altare vel sacra-
 riū recōdat. Si aut̄ lintheū altaris vnū v̄l plu-
 ra tetigerit: fiat post sup̄radicta: trina lotio illi⁹
 vel illoz cū aqua mūda calice supposito: vt in
 illū aqua ablutiōis recipiat: q̄ postea sumat a
 celebrāte v̄l ministrāte. Si r̄n p̄p̄t nausēā lumē
 nō possit: recondat i trā altare vel mittat in
 piscinā. Sic etiā agēdū est: si sup̄ vestē p̄sacra-
 tā sanguis ceciderit: vel illā tetigerit. Si v̄o ve-
 stē nō cōsecratā tetigerit: post trinā ablutionē
 factā: recindat illa p̄s vestis: ⁊ in altari vel in sa-
 crario cū reliquis reponat: vel cōburat: si sa-
 cerdoti hoc magis expediēs videat: ⁊ cineres
 recōdat. vt supra. Tutū etiā est vt vestis illa
 nō assumat in v̄sum priorē: sed vel vestis cōse-
 cranda ex ea fiat: vel recōdat: aut cōburat vt
 supra. Similimō agēdū videt̄ si sanguis te-
 tigerit capillos vel barbā sacerdotis. fienda
 est enī ablutio vt s̄. ⁊ abrasio capilloz vel bar-
 ber: ⁊ postea cōbustio vt supra. Si aut̄ tetigerit
 caput v̄l faciē aut aliā p̄tē corpis nudā: sufficit
 q̄ diligēt ⁊ discrete lauet: ⁊ d̄ ablutiōe fiat vt s̄.

Capitulum

Dubium VIII Quid agendum: si sanguis ex toto effundatur: ita quod nihil penitus maneat in calice quod sumi possit.

Sol. Si de effuso aliquid recolligi possit: vel lambi aut sorberi aut sugi: agendum est ut in solutione precedentis dubii tractum est. Si autem nullum istorum fieri possit: ne sacramentum maneat imperfectum: preparandus est calix de nouo cum vino et aqua: et ulterius procedendum est sicut in casu quo calix post consecrationem corporis vacuus deprehenditur vel in proliquo repparat: ut superius. arti. iiii. circa resolutiones secundi et quarti dubiorum expressum est.

Ar. VI. Resolues. VI. dubia que circa sanguinem post eius sumptionem occurrunt.

I Quid agendum sit si sacerdos post sumpcionem sanguinis deprehendat aliquam guttam adherere orificio calicis: vel exteri in pede aut alia parte calicis.

Sol. Si certus sit quod illa gutta sit consecrata: quod videlicet scit se post preparationem calicis diligenter absterfisse calicem tam exteri quam etiam interi ab illo loco ubi stat vinum infusum: tunc debet sumere illam guttam ante sumpcionem ablutionis. Si autem sit dubium an sit consecrata: sumat sub hac generali intentione et conditione: si sit consecrata. Sed si certus sit quod non sit consecrata: sumat cum ablutione: vel postea vel abstergat: si exteri adherereat. Quod autem haberi possit probabilis certitudo in tali vel alijs casibus consilibus: patebit ex capitulo sequenti arti. i. circa resolutionem. xiii. dubii et sequentium.

Dubium

II Quid agendum: si post sumpcionem sanguinis deprehendat sacerdos aliquam guttam vel liquoris speciei vini adherere casule vel manipulo: aut alteri huiusmodi.

Sol. Si certus sit de consecratione istius gutte vel liquoris: labat vel sugat: et procedat ut superius in solutione septimi dubii: articuli precedentis dictum est. Si dubitet: faciat hoc sub conditione ut circa precedentis dubium dictum est. Si certus sit quod non

Dubium III

fit consecratus liquor ille vel gutta: tunc non est curandum de tali.

Qtrum statim post sumptionem sanguinis debeatur fieri ablutio digitorum super calicem. Ex quo enim adhuc in calice remansit aliqua species vini: ut puta humor quidam siue humiditas sub qua sanguis continetur: tales species si vinum superinfundatur: corrumpentur et sic ibi desinet esse sanguis Christi. Quid igitur agendum: ut sumi possint absque corruptione.

Sol. Circa hoc sacramentum: de possibilibus agendum est quod decetius est: et pro maiori reuerentia tantum sacramenti convenientius. Non est autem possibile ut species sacramentales circa huiusmodi sacri celebrationem diu manere possint incorrupte: imo necesse est ut cito corrumpantur. Cum enim post sumptionem in stomachum descendunt: non diu persistere possunt incorrupte: non solum propter subsequentem debitam abluitionem sumptionem: sed et propter permutationem humorum in stomacho etiam ieiunio persistendum. Sic etiam in descensu ad stomachum si sint in parua aut modica quantitate: corrumpuntur per admixtionem humoris salivaris. Et pari ratione etiam in ore: praesertim cum post descensum sanguis adhuc remaneat in lingua et ore humiditas sacramentalis: quae humor salivaris qui maior est corrumpit. Ab extra quoque hoc idem quicquid necessario contingit. Nam si post cautam etiam sanguinis sumptionem non fiat absterfio vel ablutio calicis: nihilominus humiditas in calice remanens per exalationem siue circumstantem aerem corrumpetur: et desinet ibi esse sanguis. Idem etiam contingit circa exterioriorem superficiem calicis in ea parte qua applicatum fuit inferius labium sacerdotis. Certum enim est quod labio illo humectato humiditate sacrali: etiam dicta pars calicis tacta humectatur. Sic itaque caueri non potest: quoniam species ille sacramentales corrumpantur: et desinat ibi esse

Capitulum

Sacm. Abicienda est igitur penitus ois scrupulositas: vbi leuitabilis occurrit necessitas. Cōuenientiōri tñ mō ⁊ decētiōri: vt diximus agē dū ē. Et vbi occurrit difficultas semp accipiendū ē illud qd minus habet de periculo. Non aut videē modus cōueniens: q̄ cū lingua calix exterius vel interius labatur: ⁊ ita humiditas illa sumat vel abstergat: p̄cipue p̄pter scādā lū astantiū. Neq̄s faciliter hoc posset fieri quo ad humiditatē q̄ adheret fundo calicis. Sic etiā nō videē cōueniēs modus: vt cum digito humiditas illa abstergat. Oportet enī digitus postea abluere v̄l sugere: ⁊ vtroq̄s mō species conumprent: ⁊ nō possent puenire ad stomachū. Cū hoc etiā posset occurrere piculū: si videlicet humiditas sacramētalis subintraret inter vnguē ⁊ cutem digiti: vbi neq̄s abluat neq̄s exugi faciliter posset. Ex hoc etiā possent astantes arrediari ⁊ scādālizari p̄pter multiplicem imissionē digiti in calicē: ⁊ alia hmōi. Conuenientiū ergo hoc mō agēdū videē: vt sacerdos cū diligētia ⁊ cautela: sic p̄mo sumat sanguinē de calice: vt nihil amplius qd p̄ labia extrahi possit in eo remaneat: eleuādo sursum: vel erigēdo pedē ei⁹ ⁊ declinādo cōcauum ipsius versus faciē: vel inter labia sumēdo: ⁊ sic tenendo: donec a fundo calicis tota humiditas q̄ defluere possit: defluat ad labiū calicis. Diligenter tñ cauendo ne aliqd decidat. Et inde sumat p̄ attractiōez etiā cū anhelitu. Et postq̄ diligētē notauerit: q̄ nihil amplius defluere possit abluat p̄mo calicē: ne aliqd de sanguine adherēs remaneat ī eo: ⁊ post sumptionē illi⁹ ablutōis: abluat digitos sup calicez: vt sic ⁊ humiditas calicis ⁊ species panis si aliqd de illa in digitis remanserit: totaliter abluat: deinde sumat.

Du

Non sit autē nimis parcus in vino circa ablu-
tionē: s; rātū capiat vt os ⁊ labia q̄ speciebus sa-
cramentalibus fuerūt humectata: sufficienti abluī
possint: ⁊ vt etiā p̄ labia sic abluta possit abluī
exterior pars calicis: speciebus sacralibus p̄ hu-
mefacta. Valde autē cauēdū ē: ne sacerdos sit
nimis plixus in dicto mō agēdi: vt nō generet
redū altātib⁹. Ne sit etiā in modo agēdi singu-
laris p̄tra morē ⁊ cōsuetudinē dioecesis vel reli-
giōis sue: vt altāres nō scādalizent de sua singu-
laritate: vel de alijs sacerdotibus q̄ illā singulari-
tatem non obseruant: suspicantes eos errare.

Dubiū III

Quid agendum si sacerdos post sumptionē sa-
cramenti corporis vel sanguinis: vigeatur spu-
ro vel tussi aut screeatione.

Sol. Ante sumptionē ablutōis nullo modo expuen-
dū est vel extussindū aut exscreeādū: ne sic spe-
cies sacramentales: ⁊ per p̄sequēs sacramentū
eiciant: sed sputū vel quod viger ad tussim aut
exscreeationē: retineat vel transglutiat. Si autē
ex nimia violētia hoc fieri nō possit: expuat vel
extussiat vel exscreeetur in aliquod vas aptū v̄
in calicem: si aliud haberi non possit: vel in pan-
niculū mundū: ⁊ postea materia illa si nō appa-
reant aliquę species sacramentales in ea: com-
burat: ⁊ cineres reponantur in sacrario. Ve-
rum tñ si sacerdos aū in ceptionē missę p̄sentiat
se aliq̄ tali passione violenter molestari: tuti⁹ est
vt a celebratiōe abstineat. Si vero post sum-
ptionē debite ablutōis q̄ os ⁊ labia sint etiā
sufficiēter abluta: vigeat aliquo p̄dictorū quibus
nō sit amplius periculū: tñ p̄pter reuerētiā ma-
iorē sacramenti: bonū est vt abstineat q̄ tū p̄t
quousq; aliū potū vel cibū sumpserit. Si tñ ni-
mis vigeat: eiciat huiusmodi supfluitates ad
aliquē locū vbi nō p̄culcent pedibus: vel habeat

Capitulum

secum panniculum in quem mittat.

V Quid agendum: si post sumptionem sanguinis
patiatur sacerdos vomitum: velex infirmitas
te emittat per secessum quod sumpsit.

Sol. Sufficiēter patet ex dictis. Si enī ibi nō possint
deprehendi species sacramētales panis: ex quo
species vini iā p̄mixte sunt alijs humouib⁹ vt
neq; possint discerni: q; fortassis corrupte: iuol
uenda ē illa materia in stuppa vel panno: ⁊ cō
burenda: ⁊ cineres reseruandi: vt supra.

Dubiū

VI Quid agendum: si sacerdos post sumptionem
sanguinis deprehendat venenum aut animal
venenosum fuisse in calice: ⁊ illud se sumpsisse:
an scilicet liceat ei euomere.

Sol. Si p̄ vomitū speret se liberari: ⁊ p̄sertim si me
dicus cōsulat: licet ei euomere. Hoc tamē cau
te fieri debet in aliquod vas mūdū: ⁊ si aliq̄
species sacramētales ibi appareant: recolligā
tur: ⁊ in sacrario reseruentur: reliqua vō mate
ria cōburat: ⁊ cineres similiter reseruentur.

ca. viij.

Capitulum. VIII. de dubijs que circa de
bitā formā consecrationis istius sacramenti
occurrunt: duos complectens articulos.

Arti. I. Resoluens. XVI. dubia: circa formam consecrationis
panis occurrentia.

I Que sit sufficiens ⁊ obita forma p̄secratiois panis

Sol. forma ē ista. Hoc est enim corpus meū.

Dubiū

II Verum hec coniunctio Enim: sit de substantia
forme: ⁊ de necessitate etiam proferenda.

Sol. Nō ē de substantia forme. Neq; de necessitate
consecrationis sacramēti: nō tñ debet sciēter
omitti. Alioquin sacerdos grauit̄ peccaret.

III Verū sacerdos si omisis omnib⁹ alijs q̄ in missa
dici solent: diceret solum predicta verba super

panem aptum consecraret.

Sol. Si ea diceret cum intentione consecrandi tunc consecraret sed grauer peccaret faciens contra ritum et ordinationem ecclesie. Unde in nullo casu hoc faciendum est.

III **Q**uam sacerdos consecraret si predicta uerba uel aliqua eorum mutaret quantum ad idiomata proferendo scilicet in alio idiomate.

Sol. Si per hoc intenderet inducere heresim uel errorem in ecclesia et formam ecclesie abijcere tanquam inutile uel inefficace et suam introducere quam magis sufficere et efficacior non consecraret: quia deficeret in intentione requisita ad consecrandum. Si uero nullum predictorum intenderet: sed consecraret secundum intentionem ecclesie: tunc consecraret: sed grauer peccaret: ritum et ecclesie institutionem non obseruans.

V **Q**uam sacerdos si addat aliqua alia uerba ad predictam formam consecraret.

Sol. Si per tale additionem mutetur significatio uerborum uel sensus orationis: ita quod distrahantur a propria significatione uel sensu: non fit consecratio. Si uero maneant significatio et sensus: fit consecratio. Sed scienter sic faciens: grauer peccat ratione qua supra. Si tamen interponerentur multa uerba impertinentia per que solueretur continuitas orationis: non fieret consecratio.

VI **Q**uam sacerdos subtrahens uel diminuens aliquid de predicta forma consecraret.

Sol. Si subtrahatur aliquod quatuor uerborum que sunt de substantia forme: non fit consecratio. Si uero subtrahatur uel omittatur aliqua syllaba uel littera: ex cuius subtractione non impeditur significatio uel sensus: sicut per contingere in ultima syllaba uel littera dictationis: tunc consecratur. Diligenter tamen cauendum est ne fiat. Si autem formidetur quod impedita sit significatio uel sensus: tutius est ut forma a principio repetatur.

VII **Q**uam icontraue perferens uerba consecrationis ex iperitis

Dubium

Capitulum.

lingue: vel in advertentia: vel alio hmoi psecret.
Sol. Si ex hmoi icogruitate no ipediat significatio
verborum: vel sensus orationis quin verus sensus
forme consecrationis capiatur: fit consecratio.

Scienter tamen hoc faciens graviter pec-
cat ratione superius expressa.

VIII **Q**uoniam sacerdos faciens transpositionem verbo-
rum consecrationis: consecrat.

Sol. Sola transpositio verborum no impedit consecrati-
onem: sed tñ fieri no debet. Si aut cñ hoc varia-
ret sensus: tñc no fieret consecratio: vt si interro-
gative diceret. **Est hoc corpus meum.** Adver-
tendū tñ circa dictas variatōes: vbi dictus ē
q no ipediūt psecrationē. hoc verū ē: nisi qd
per eas intēderet iducere heresim vel errorē:
put tactū est in solutione. iiii. dubij pcedētis.

IX **Q**uoniam sacerdos faciens intervallū in prolatio-
ne verborum consecrat.

Sol. Si puū faciat intervallū: vt puta si spuat v' tussit
ar v' aliud hmoi faciat: no ipedit consecratio.

Si vero magnū faciat intervallū: vt si post qd
dixit. **Hoc est: dormiat vel aliud faciat per qd**
cōtinuitas orationis solvatur: no consecrat.

X **Q**uid agendū: si sacerdos no recolat se dixisse
verba consecrationis: vel alia que in celebratiōe
huius sacramenti dici debent.

Sol. Si certus sit se omisisse aliqd eorū que sunt de
necessitate psecrationis: reincipere debet a forma
psecrationis: et cetera p ordinē reiterare: ne mu-
ret ordo sacrificij. Si vō pbabilr ei constet se
aliqd omisisse qd no ē de necessitate sacri vel
psecrationis pcedat v' tñ sine repetitiōe. Si
aut nullū istoz sit: sed solū no recolat se dixisse
no debet ex hoc mēte oturbari: sed v' tñ pce-
dere: **Itē. n. q multa dixit: semp recolit oīum**
que dixerat. **Et in multū assuetis sepi no deli**

Dubiū.

berat. Ideo minus recoluntur.

XI **Q**uoniam sacerdos per predictam formam possit consecrare panem absentem.

Sol. Non potest ex quo enim forma in se continet per nomen demonstratiuum: requirit presentiam materie consecrande

XII **Q**uoniam per predictam formam sacerdos possit consecrare panem presentem: in quacumque quantitate fuerit.

Sol. Potest: sed non debet in maiori quantitate consecrare quam necessarium sibi videtur pro communione fidelium

XIII **Q**uoniam sacerdos uerba consecrationis proferendo consecret omnem panem presentem in altari: siue sit extra paxidem vel reseruaculum hostiarum siue intra.

Sol. Sacerdos per illa uerba nullum panem etiam presentem consecrat: nisi super quem fert intentio eius consecrandi: et omnem talem etiam consecrat. Unde et ois alius panis quem non intendebat consecrare non est consecratus

Dubiū XIII **Q**uoniam sacerdos apponens plures hostias pro populo coicando consecrandas et in ipsa prolatione uerborum non dirigens intentionem actualiter ad omnes sed solum ad illam quam in manu tenet: omnes consecret.

Sol. Si habeat intentionem virtuale ad consecrandum omnes licet non habeat actuali: omnes consecrat. De hac intentione dictum est superius ca. ii. arti. iii. in solutione tertii dubij. Si autem in consecratione illius hostie quam manu tenet: omnes alias intendat excludere: tunc nullam aliam consecrat: sed solum istam quam consecrare intendebat.

XV **Q**uid si sacerdos intendat consecrare centum hostias siue peticulas: tot hostias coicandos: et apposite sint plures uel pauciores quam centum: utrum facta consecratio de omnes sint consecrate uel solum aliquam aut nullam

Sol. Si expresse et distincte intendat solum centum consecrare cum exclusione plurium et pauciorum: tunc nulla consecrat. Si autem habeat intentionem ad consecrandum omnes illas numeratas uel in locis consecrandarum positas: licet erratum sit in numero

Capitulum.

tamē omnes p̄secran̄t. Unde cautū est ut sacerdos plures hostias consecraturus: omnes simul ante oculos ponat: et intentionē nunquā dirigat ad numerum intendendo tot vel tot cōsecrare: sed ad omnes ibi simul positas.

Dubiū. XVI Quid si multe sint hostie apposite etiā simul: ut puta centū vel plures: et sacerdos intēdat solū decē cōsecrare ex illis: utrū aliquę: et quę sint consecrate post p̄lationē verborū consecrationis.

Sol. Si determinate et distincte notet et discernat illas decē quas cōsecrare intendit tunc illas solas consecrat. Si vero confuse et indistincte intendat consecrare decem: illas non notando et discernendo: tunc nullam consecrat.

Arti. II. Resolvens. III. dubia que incidunt circa formam consecrationis vini.

I Quę sit sufficiens et debita forma p̄secratiōis vini.

Sol. forma est ista. Hic est enim calix sanguinis mei novi et eterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Dubiū. II Utrū omnia verba predicta sint de substantia forme: et necessario proferenda.

Sol. Sicut hec p̄iunctio Eniz: nō est de substantia cōsecratiōis panis. Ita nō est de substantia forme p̄secratiōis vini: nō debet tñ scienter omitti.

III Quid significet hec dictio calix: in p̄dicta forma.

Sol. Significat liquorē vel sanguinē in calice. Accipitur enim figurate continens pro contento.

Pro solutione aliorū dubiorū quę circa predictā formā occurrere possunt: notāda sunt ea que circa p̄cedentes articulū de forma p̄secratiōis panis dicta sunt. Consimilia enim dubia circa hāc formā cōsecratiōis vini occurrere possunt. Et pariformes habēt etiam solutiones.

ca. 17.

Capitulū. IX. de intētiōe ac rōne eorū que in missa dicuntur. VI. includens articulos.

Premittēs divisionē toti⁹ missē i pres suas pncipales

Arti. I.

Tota missa dividitur in V. partes. In

Secūda. oblatio cōsecrāda
Tertia. fit psecratio eorū q sunt oblata
Quarta. sumptio consecrata.
Quinta: reddi gratiarū actio pro sumptorum perceptione.

Prima
Secunda
Tertia
Quarta
Quinta

pars in
cipit ab

Introitu missē
Cāntico offertorij
Prefatione
Oratione dñica
Antipho. q vo-
cat post coio.

cantū offertorij
prefationem.
z finit añ orōnez dñicam
antipho. p cō.
in conclusione
toti⁹ missē.

Arti. II.

Primam partem subdividens: intentionēqz ac rā-
tionem singulorum que in ea dicuntur exponens. //

Prima affectus
quadruplr scz

Deuotionem.
Humiliationem.
Rectā intentionē.
Gr̄e psecutionē.

Prima ps
subdividit
i duas pti-
culas: ppa-
rat nēpe i

Deuotio excitat
Hūiliatio declarat
Recta intentio
explicatur.
Gratie consecutio
postulatur.

Laudis iubilū.
Misericordie gemitū.
Celestis glorie
contentum.
Orationis supra-
gium.

Introitu.
kyrieley on
In Gloria in ex-
cellis.
Collecta.

Disposi-
tione: per

Secūda intelle-
ctus duplr scz

Perfecte: p

Doctrinā pphetarū
et apostolorū.
Vite profectū
Spiritale gaudiū
Cordiale luetū.
Euāgelicā leōnē
Catholicē fidei p
restationem.

In Propria
velepta.
Graduali.
Alleluja.
Tractu.
Euāgelio
In Symblo

Capitulum

Ar. III. Subdividens secundam partem cum declinatione intentionis atqz rationis eorum que dicuntur in ipsa.

Secunda pars III
tres primum
las subdit III
tudine in

I Premittit offerentium in canticis offertorii.
cū laude exultatio
Expunitur ipsa in his verbis
oblato. **S**pū hūilitatis.
Petitur oblationis **S**uscipe sancta.
acceptio. oratione secreta.

Et quia ista exigunt erectionem mentis ad deum. Ideo singulis premittit. Dñs vobiscum. Loco cuius cū oratio secreta dicenda est predicatur. Orate fratres etc.

Ar. IIII Tertia parte subdividens: et explicans intentionem ac rationem illorum que lea dicuntur.

Prima premitit per
excitationem populi
ad devotionem pre-
paratio in qua

Primo conclusio offerentis
secrete expressit pronuntiat.
Secundo a sacerdote
populus salutatur.
Tertio populus ad erecti-
onem mentis incitatur.
Quarto ad gratias age-
das exhortatur.
Quinto gratiarum actionis
debitum demonstratur.

Per. o. s.
Dñs vo.
Sursum.
Gras a.
Vere di.

II Tertia pars
subdividit duota christi lauda
in. V. precutio: quo ad eius
las in

Secunda subiungit
divinitatem
humanitatem

Divinitatem
dum concinit cum
humanitatem
angel. scūs s.
pueris: bñ:

III Tertia petit
presecranda ma-
terie benedictio
quatuor ad
z acceptio
ubi

donum
Oblatioz munus
quod dicitur sacrificium.
Offerentes et eos per
quibus offerunt: quorum
salus postulat.
Eos quorum prociuium
implorat in quorum et
reuerentiam offerunt.

Ibi
Te igitur
ipmis
ibi
p eccl.

Secundo spiritus et expressit concludit quod per oblationem hostie in petradu postulet. Ibi. Hanc igitur.

In Quarta pagitur **cōsecratio** **vbi** **Secūdo** ip̄a cōsecratio **corpus xp̄i** **ibi** **cōsumant** quātū ad **sanguinē** **Sili modo.**
Primo effectus cōsecratiōis **postulat**. **ibi.** **Quā obla.**
Qui p̄die.

In Quinta **exp̄mit** **brutis** **cōsecrati** **sacri** **postulatio** **vbi**
Pr̄o p̄mittit **quod** petat **quo** ad
Gratiā **Pr̄o** accepta **ibi** **Supra** q̄
vbi petit **ri** **sacramētū**
Secūdo dari **Supplic.**
gr̄e donū.
Ad hortuis **Memēro** ēē
Diuis **ibi** **Mobis** quoqz

Arti. V. **Sub**diuidens **quartam** **partem** **cum** **expositione** **intentionis** **et** **rationis** **singulorum** **que** **in** **ip̄a** **dicuntur.**
Secūdo **petitio** **finis**: **et** **iducit** **mediator** **p̄** **quē** **petita** **obtinere** **esperantur**: **cum** **concluditur**: **p̄** **xpm̄** **dñm̄** **n̄m̄** **et.**
Tertio **tot** **canō** **p̄mo** **sacri** **ibi** **Per** **quē**
cludit **et** **oīa** **circa** **ea** **q̄** **sūt**
fectiōz **hui** **sacri** **secūdo** **ex** **pte** **psonaz**
pacta **i** **xpm̄** **p̄is** **in** **sac̄o** **ibi** **Per** **ip̄z.**
filii **reducūt**: **et** **operatiū.**

Orationē **Exhortatio** **Orem**
cōez. **dñi** **p̄mittit** **Pr̄elūptiōis** **ibi**
Comunis **can.** **vbi** **exculatio.** **Precep.**
que **fit** **ponit** **Celestis** **panis** **postulatio.** **ibi.** **Panē** **n̄z** **quotidia.** **et.**

De **peccatiōez** **sacerdotis** **p̄uatā.** **ibi.** **L. n. q.**
Pr̄ia **p̄poni** **Pacis** **cō** **sacerdote** **p̄plo** **ibi** **Pax** **dñi.**
ad **sūptiōz** **cupiscē** **opratur.**
quarta **p̄s** **sacri** **p̄p̄atio** **tiā: q̄** **p̄plo** **postulat.** **ibi** **Agn** **dei**
sub **diuidit** **i** **duas** **p̄ri** **culas.** **in**
In **missis** **tñ** **defunctorz** **vbi** **sacrificiū** **nō** **p̄** **pacē**
p̄ntis **sed** **futura** **requie** **offerit**: **pax** **non** **postulatur.**
Specialis: **q̄** **fit** **p̄** **p̄uatā** **orationē** **sacerdotis.** **vt**
cū **dicit.** **Dñe** **iesu** **xpe** **filii** **dei** **viui** **et.** **vel** **aliquam**
aliam **addit.** **Itaz** **diferē** **diferē** **vel** **pro** **sua** **de**
uotione: **vel** **pro** **locorum** **consuetudine** **addunt.**

Capitulum

Secūda sub-
iūgit sacramē-
ti sumptio ab
Sacerdote: q̄ post priuatā orationē sa-
cramētū sumit: ad qd̄ debet esse dispo-
situs modo superius capitulo. vi. ar-
ticulo. i. exposito.

Illis q̄bus per sacerdotē dispēatur.
Cōmuniter etiam cōsueuerūt celebrātes post sacra-
mentorum perceptionem quasdam priuatas oratio-
nes dicere pro gratiarum actione. //

// **U**t q̄dā
dicunt. **C**orpus dñi n̄i iesu xpi ꝛc.
Quod ore sumpsimus ꝛc.
Quasdam alias speciales
orationes. **P**ut eos de-
uotio vel cō-
suetudo pro-
uocat.

Quod discretioni vniuscuiusq̄ relinquat. Verūtm̄
melius videt̄ vt mibi vocaliter p̄ferat̄ p̄ter ea q̄ in li-
bro missali cōtinent̄: fm̄ q̄ dictū est superi⁹ ca. vi. arti-
ij. in resolutione. ij. dubij: ne per h̄mōi verba p̄miscan-
tur: discontinuent̄ ⁊ interrūpan̄ ea que ex institutione
vel cōsuetudine ecclesie dicēda ⁊ p̄ferēda sunt. **S**ed
(vt ibidem tactum est) si quis habeat affectuz ad ali-
qua alia dicenda: dicat in corde per cogitationē ⁊ de-
uotam meditationē. **S**ic enim ⁊ talis permixtio: inter-
ruptio ⁊ discōtinuatio vitabitur: ⁊ affectus desiderio
suo nō frustrabitur.

Quintā partē subdiuidens: intentionesq̄ ac rati-
ones illorū que in ea dicuntur explanans.

Art. VI

Quinta
ps subdiui-
dit̄ in tres
partes. **I**n
Prima fit accepti
bñfici cōmēoratio
Secūda reddiꝝ pro
percepto bñficio
gratiarū actio.
Tertia cludit̄ toti⁹ misse
Ite missa est.
Bñdicam⁹
domino.
Requē. in. p.
Antiphonā post
coionem: q̄ cū qua-
dam leticia canit̄.
Oronē sacerdotis
q̄ cōplēda d̄r.
Gras Deo
agēs **R** gras
Defūctis **A**mē
requiē optās.

Cap. 7. Capitulum X. de ratione et significatioe eorum que in missa et circa eam aguntur cum breui. epilogo et conclusione totius operis. XII. articulos comprehendens.

Art. I. Enumerans ea que in missa et circa ipsam aguntur.

I	Lotio
II	Imburificatio.
III	Altaris osculatio.
III	Sacerdotis versio et populi per eum saluatio.
V	Gestus variatio.
VI	Multiplex per cruces signatio.
VII	Hostie fractio
VIII	Partis hostie in calicem missio
IX	Oscul pacis traditio.
X	Vini non consecrati sumptio.

In missa precipue solenni atque circa eam de eorum generalia precipaliter occurrunt pagoda

Art. II. Exponens rationem atque significationem primi principalis quod circa missam et in ipsa occurrit peragendum.

de lotione

Lotio Manuum ante ad missam: fit

I	Tractandum reuerenter ipsum sacramentum: preciosa enim tractare non consueuerunt homines nisi manibus puris lotis. Vnde indecens esset: quod ad tam preciosum et tam nobis lesacramentum tractandumque accedere: manibusque de facili inquinantur illotis
II	In eadem celebrante ad deuotionem et internam purificationem quam intendere debet.
III	In sinuandum quod oblatum et consecratur hostiam lachrymis conpunctionis lauare debet puram conscientiam.
III	Significandum illam interiorum mundificationem. Vnde sacer Dico

Capitulum.

nistus dicit: q̄ extremarum ablutio: significat ablutio-
nem etiam a minimis peccatis. Hoc namq; etiā repres-
sentabat ablutio sacerdotum in veteri testamento.

**An oblationem
vel consecrationē
ad ampliozem.**

Reuerentiā sacris exhibēdas cū iam
offerri ⁊ consecrari debent.
Deuotionē ⁊ puritatē incitandam.
Emūdatiōnē a peccatis significādā

**Lotio
Digitorum
i missa: fit**

Sacramētū reuerentiā: ne post tanti
sacramēti contactū: digitis nō ablu-
tis statim alia nō sacra tangant.
Periculi cautelā: vt si aliquid de spe-
cieb⁹ sacramētalib⁹ remāserit adhe-
rens digitis: per ablutioē tollatur.
Mūditie retinētiā. Significat enī
hec ablutio: vt sacerdos q̄ per sacri-
pceptionē p̄sumit esse mundat⁹ post
celebrationē mūditia retineat: ⁊ a re-
cidua iniquatione sibi caueat.

**Post sacramēti
sumptionē p̄p̄t**

Art. III. Rationem ac significationē secundi principalis quod
circa missam ⁊ in ea agitur: declarans.

**urifi-
tio.**

I

Sacramēti reuerentiā: vt sc̄p̄ thuris bonū
odorem expellatur si quid mali odoris ibi fu-
erit quod horrorem prouocare posset.

II

**Thurifica-
tio an mis-
sam ⁊ in ea
fit**

p̄p̄t

Diabolice malignitatis repulsam: ne videli-
cet ille malignus aliquid cōtra sacrificiū vel
celebratē machinari vel facere possit. Thu-
ris in modū enim fumo omne genus demonio-
rum extruditur.

III

Deuotionem ⁊ orationem celebrantis ac assē-
ntium significandam: que per ipsos ad de-
um dirigitur.

III

Effectum gratie representandum: qua sicut
bono odore christus repletus fuit.

Ar. IIII. Explicans rationem ⁊ significationem tertij principalis
quod circa missam et in ipsa agitur.

**saluato-
ris.**

I
 Altaris osculatio an
 missa. 2 in
 ipa fit IIII

Ad Sacramenti consecrandi: tractandi & sumendi reuerentiam.
 Celebratis amore erga xpm excitanduz
 Dilectionem inter xpm sponsum & ecclesiam sponsam representandam.
 Et estabile inde pditoris osculationes significada: pferim quo ad illa osculationes q fit post sacrameti elevatione: cu dicit. Ex hac altaris participatioe &c.

salutatis ad pplz
 Art. V. Quarti principalis quod in missa agitur: rationem & significacionemq; exponens.

versio quintuplex: quintuplicem manifestationes xpi in die resurrectionis sue factam: representat.
 Sacerdotis ad populum Saluatio que fit. Septe vicib9 (qn quies videlicet cu se vertit ad pplm: & bis cu se non vertit: vt cum dicit in pfatioe. Dns vobiscu. Et post hostie fractione. Pax dni sit semp vobiscuz) septiforme spūs sancti gram significat.

variatio festi.
 Art. VI. Explanans rationem ac significacionem quinti principalis quod in missa agitur.

I Brachioꝝ extensio. Extensioe brachioꝝ r̄u chꝛisti in cruce.
 II Elenatio q̄ signat Directiones orationis ad deum.
 III Cōiunctio manuū. Cōiunctiones cordis cū ore: oris cum opere: fidei cū operibus charitatis.
 IIII Cācellatio Crucifixionē siue affixionē xpi in cruce
 V Digoꝝ. s. pollicis cū indice copulatio: que fit Propri sacri reuerentiā & piculi cautelā: ne si aliq̄ p̄ticula digitis adhaerit: dispaat. Ad significandā copulationē capitis cū mēbus: idest. chꝛisti cum ecclesia.

Bestus principalis variatio ē sexuplex.

Capitulum.

VI. Corpis inclinatio que fit ad **Repreſentandam humilitatem & obedientiam chriſti: ex quib⁹ paſſionem ſuſcepit. Incitandū celebrantē & aſtātes ad humilitatē & deuotionem.**

Ar. VII

Significā. cruce ml' typhas.

Rationē & ſignificationēz declarans ſexti principalis quod in miſſa agitur.

Multiplex ſignatio per cruceſ: fit ad repreſentādū modum & ordinē dñice paſſionis. Et quia illa paſſio quibuſdā gradibus fuit peracta. Quedā enī paſſionis partes crucifixionē preceſſerūt: & quedā in cruce conſummate ſunt. Ideo etiā qdā cruceſ ſunt ad repreſentandū ea que paſſus eſt dñs ante crucifixionē: vt ille q̄ ſunt ante cōſecrationē. Quedā vero ſūt ad repreſentandū ea que in cruce vel poſt cruceſ facta ſunt: ſicut ille que ſunt poſt cōſecrationē.

I	Triplici sub ill' v'bis Cruce	Hec dona Hec mūera Hec ſcāſa	Traditionē xp̄i factā a do p̄reſen da: iudeis
II	Triplici sub ill' v'bis Cruce	Benedictā Aſcriptā Karam	Vēditionēz p̄fectaz a ſa cerdotibus: ſcribis: phariſeis: vt venditionis p̄cium. ſ. tri ginta denariorum.

Perfici
autē iſta ſi
gnatio per
vices.

III	Ubi addit du plex cruce ſub il lis verbis.	Corpus Sāguis	Ad rep̄ ſentādū Chriſtū vēditū.
III	Ubi addit Cruce cōſecratōe	Unica i Corpis ſub illo v'bo Sanguinis	B̄ndixit. B̄ndixit.
III	Ad rep̄ſen tandū	Preſignationē paſſionis chriſti factā in cena p̄ huius ſacramē ti institutionem ſub ſpecie	Panis. Vini.
		De paſſionem Chriſti in	Corpore Anima.

V. **Cruce** q̄ntupli
 ci sub ill' v̄bis. **Hostiā purā**
Hostiā sc̄tam
Hostiā imactatā
Panē sc̄m. v. e.
Calicē. sa. perpe. **Ad representādū**
 q̄nq; plagas siue
 vulnera q̄nq; p̄n
 cipalia corp̄is xp̄i

VI **Triplici** sub ill' v̄bis **Corpus**
Et sanguis. s̄p.
Cū benedictiōe.

// **Ad representādū** **Corporis xp̄i extēsiōez.**
Sanguinis effusiōez.
Passiōis fructum.

Triplici sub ill' v̄bis. **Sanctificas.**
Divificas.
Benedicis.

VII

// **Ad representādū** **Persecutoribus.**
 triplicez xp̄i ōs. **Liberatiōe a morte.**
 nē i cruce: sc̄z pro **Adeptione glorie.**
Triplici **Per ipsum** **Ad representādū. iij.**
 sub illis **Et cū ip̄o.** **horas q̄b⁹ xp̄s pe**
 verbis **Et in ip̄o** **pēdit i cruce. quia**
 ab hora. vi. vsq; ad. ix.

Dubii. VIII. Cruce

IX **Duplici** sub **Deo patri oipotēti.**
 illis verbis **In v̄nitate sp̄s sc̄i. Ad**
 representādū **separatiōē aie a corpore.**

X **Triplici** sub **Pax d̄ni** **Ad representādū**
 illis v̄bis. **Sit semp** **xp̄i resurrectiōz**
Vobiscū. **tertia die facta.**

Cap. VIII **Exponēs ratiōē ac significatiōē septimi principalis**
fractis hostie. **Obs̄ruandū formā quā christus circa**
confectionē hui⁹ sacramēt̄i tenuit
Ips̄e enim panem fregit.

Hostie fra
ctio fit ad **Rep̄ntādū** **Passiōem christi. in q̄ cor**
pus eius vulneratiōibus
fractum siue diuisum fuit.
Distinctionē corp̄is xp̄i mi
stici fm̄ diuersos sta⁹ eius

Capitulum.

Arti. IX.

Mo p[ri]mo
in calice

Ratione et significatione octavi principalis declaras.

Circa missionem partis hostie in calicem.

aduertendum: q[ue] hostia frangit p[ri]mo in duas medietates: ad designandum duplicem statum predestinatorum: scilicet eorum qui sunt.

Ista namque medietas que ex manu dextera suppare nam indiuisa collocat: significat predestinatos qui iam adepti sunt beatitudinem: que per dextram intelligitur.

Alia vero medietas que in sinistra retinetur diuiditur in duas partes quarum

Una medietati supparenam collocare coniungitur significat illos qui sunt in purgatorio: qui quidem beatitudinem nondum habent sunt tamen certi de ea. Altera que post hanc diuisionem in dextera tenetur mittitur in calicem: et signat predestinatos adhuc in hoc seculo uiuentes: qui quousque beatitudinem habenda certum non sunt: illam tamen virtute passionis et sanguinis christi consequentur: per multas tribulationes: que per calicem significantur.

Arti. X.

ulu
as

Signas ratione et significatione noni principalis.

Postquam sacerdos dixit Agnus dei etc. osculatur librum vel altare vel aliud secundum consuetudinem loci. Et deinde ministrum vel imaginem vel tabulam per eundem sibi porrectam quam vltimum exhibet altatibus osculanda. Primo ideo ut celebrans non solum cum deo pacem: sed et cum primo se habere pretestet.

Secundo ideo: ut alii osculantes profiteantur se esse iunctos in unitate fidei. per christum in ara crucis immolatum.

Arti. XI.

Mo p[ri]mo
in calice

Ratione ac significatione decimi principalis expones

Post communionem et calicis ac digitorum cum vino abluitionem: sumit illud vinum. Primo ideo: ut relique species sacramentalium si que in ore remanserint cum illo transglutiantur.

Secundo: ut per hoc significetur quod sacerdos deinceps manere deat mundus: et seruare saporem ac odorem vini.

Compunctionis.
et tristitie corde.
Gratiarum actionis et leticie. In Ore.
Recte conuersationis et iusticie. Vita et opere.

Car. XII. Superius determinata breuiter epilogans: et hoc op⁹ concludens.

Ea que circa officium misse quo ad ministrum: celebrandi locum: tempus: ac cetera in sumuario hui⁹ operis annotata: dubitatione ingerere possunt: sub copendio sufficienter resoluta putamus. Nam si aliqua alia occurrant ex his que definita sunt diligenter consideratis de facili solui possunt.

Sollicite preterea curet ille per cuius negligentiam defectus aut error aliquis commissus fuerit: ut debitam super illo penitentiam agat. Et quia iuxta sacrorum canonum constitutiones quedam defectus speciale exigunt satisfactionem tutum est ut in casibus difficilibus prelati superiorum consulatur: cuiusmodi sunt reseruandi. Non lateat denique lectorem: doctores diuersos circa quedam in superioribus determinata non uniformiter sed sepius contrarie sentire: unde fieri non potuit ut singulorum sententias imitari remur. Sed hoc nobis suffecisse videtur: ut omni affectu ad opinantes secluso: id quod nobis verius aut magis congruum vel tutius visum est diffinuerimus. Ad gloriam Iesu christi: qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum benedictus. Amen.

Explicit Resolutorium dubiorum circa missarum celebrationem occurrentium. Impressum Salamantice: per Joannem gysler Alemanum de Silgenstat. Anno Christiane salutis. M. d. ij. die vero. vii. mensis Julij.
DEO GRATIAS.

... ..

... ..

... ..